

Luka

Gabatarwa

¹ Mutane da yawa sun dau niyyar rubuta labarin abubuwan da aka cika a cikinmu, ² kamar yadda muka karɓe su daga waɗanda tun farko shaidu ne da kuma masu hidimar bishara. ³ Saboda haka, da yake ni da kaina na binciko kome a hankali daga farko, na ga ya yi kyau in rubuta maka labarin dalla-dalla, ya mafifici Tiyofilus, ⁴ don ka san tabbacin abubuwan da aka koyar da kai.

An yi faɗar haihuwar Yohanna Mai Baftisma

⁵ A lokacin da Hiridus ne yake sarautar Yahudiya, an yi wani firist mai suna Zakariya, na sashin firistoci gidan Abiya. Matarsa Elizabet ma 'yar zuriyar Haruna ce. ⁶ Dukansu biyu kuwa masu adalci ne a gaban Allah, suna kuma bin umarnan Ubangiji da farillansa duka da halin rashin zargi. ⁷ Sai dai ba su da 'ya'ya, domin Elizabet bakararriya ce; kuma dukansu biyu sun tsufa.

⁸ Wata rana da lokacin aikin firistoci na sashen Zakariya na yin hidima ya kewayo, yana kuma cikin hidimarsa ta firist a gaban Allah, ⁹ sai aka zaɓe shi ta wurin kuri'a, bisa ga al'adar aikin firist, yã shiga haikalin Ubangiji yã kone turare. ¹⁰ Da lokacin kone turare ya yi, duk taron masu sujada suna a waje suna addu'a.

¹¹ Sai mala'ikan Ubangiji ya bayyana gare shi, tsaye a dama da bagaden turare. ¹² Da Zakariya ya gan shi sai ya firgita, tsoro kuma ya kama shi. ¹³ Amma mala'ikan ya ce masa, "Kada ka ji tsoro, Zakariya; an ji addu'arka. Matarka Elizabet za tã haifa maka ða, za ka kuma ba shi suna Yohanna. ¹⁴ Zai zama abin murna da farin ciki a gare ka, mutane da yawa kuwa za su yi murna don haihuwarsa, ¹⁵ gama zai zama mai girma a gaban Ubangiji. Ba kuwa zai taɓa shan ruwan inabi ko wani abu mai sa maye ba. Zai cika da Ruhu Mai Tsarki tun haihuwa. ¹⁶ Shi ne zai juye mutanen Isra'ila da yawa zuwa wurin Ubangiji Allahnsu. ¹⁷ Zai sha gaban Ubangiji, a ruhu da kuma iko irin na Iliya, domin yã juye zukatan iyaye ga 'ya'yansu, marasa biyayya kuma ga zama masu biyayya don yã kintsa mutane su zama shiryayyu domin Ubangiji."

¹⁸ Sai Zakariya ya tambayi mala'ikan ya ce, "Yaya zan tabbatar da wannan? Ga ni tsoho, matana kuma ta kwana biyu."

¹⁹ Mala'ikan ya ce, "Ni ne Jibra'ilu. Ina tsaya a gaban Allah, an kuma aiko ni in yi maka magana, in kuma fadã maka wannan labari mai dadfi. ²⁰ Yanzu za ka zama bebe, ba za ka fara iya magana ba sai ranar da wannan magana ta cika, saboda ba ka gaskata da kalmomina waɗanda za su zama gaskiya a daidai lokacinsu ba."

²¹ Ana cikin haka, mutane suna jiran Zakariya, suna kuma mamaki me ya sa ya daɗe haka a cikin haikali. ²² Da ya fito, bai iya yin musu magana ba. Sai suka gane, ya ga wahayi ne a

haikali, domin ya dinga yin musu alamu, amma ya kāsa yin magana.

²³ Da lokacin hidimarsa ya cika, sai ya koma gida. ²⁴ Bayan wannan, matarsa Elizabet ta yi ciki, ta kuma rika buya har wata biyar. ²⁵ Sai ta ce, “Ubangiji ne ya yi mini wannan. A wafannan kwanaki ya nuna tagomashinsa ya kuma kawar mini da kunya a cikin mutane.”

Annabcin haihuwar Yesu

²⁶ A wata na shida, sai Allah ya aiki mala'ika Jibra'ilu zuwa Nazaret, wani gari a Galili, ²⁷ gun wata budurwar da aka yi alkawarin aurenta ga wani mutum mai suna Yusuf daga zuriyar Dawuda. Sunan budurwar Maryamu. ²⁸ Mala'ikan ya je wurinta ya ce, “A gaishe ki, ya ke da kika sami tagomashi kwarai! Ubangiji yana tare da ke.”

²⁹ Maryamu ta damu kwarai da kalmominsa, tana tunani wace irin gaisuwa ce haka? ³⁰ Amma mala'ikan ya ce mata, “Kada ki ji tsoro, Maryamu, kin sami tagomashi a wurin Allah. ³¹ Ga shi za ki yi ciki ki kuma haifi da, za ki kuma ba shi suna Yesu. ³² Zai zama mai girma, za a kuma kira shi Dan Madaukaki. Ubangiji Allah zai ba shi gadon sarautar kakansa Dawuda, ³³ zai yi mulkin gidan Yakub har abada, mulkinsa kuma ba zai taba kare ba.”

³⁴ Maryamu ta tambayi mala'ikan ta ce, “Yaya wannan zai yiwu, da yake ni budurwa ce?”

³⁵ Mala'ikan ya amsa ya ce, “Ruhu Mai Tsarki zai sauko miki, ikon Madaukaki kuma zai rufe ke. Saboda haka, Mai Tsarkin nan da za a

haifa, za a kira shi* Dan Allah. ³⁶ 'Yar'uwarki Elizabet ma za tã haifi dfa a tsufanta, ita da aka ce bakararriya, ga shi tana a watanta na shida. ³⁷ Gama ba abin da zai gagari Allah."

³⁸ Maryamu ta amsa ta ce, "To, ni baiwar Allah ce, bari yã zama mini kamar yadda ka fadfa." Sai mala'ikan ya tafi abinsa.

Maryamu ta ziyarci Elizabet

³⁹ A lokacin sai Maryamu ta shirya ta gaggauta zuwa wani gari a kasar tudu ta Yahudiya, ⁴⁰ inda ta shiga gidan Zakariya ta kuma gai da Elizabet. ⁴¹ Da Elizabet ta ji gaisuwar Maryamu, sai jaririn da yake a cikinta ya yi motsi. Elizabet kuma ta cika da Ruhu Mai Tsarki. ⁴² Sai ta daga murya da karfi ta ce, "Ke mai albarka ce a cikin mata. Mai albarka ne kuma dfa da za ki haifa! ⁴³ Me ya sa na sami wannan tagomashi har da mahaifiyar Ubangijina za tã zo wurina? ⁴⁴ Da jin gaisuwarki, sai jaririn da yake cikina ya yi motsi don murna. ⁴⁵ Mai albarka ce wadda ta gaskata cewa abin da Ubangiji ya fadfa mata zai cika!"

Wakar Maryamu

⁴⁶ Sai Maryamu ta ce,
"Raina yana dfaukaka Ubangiji
⁴⁷ ruhuna kuma yana farin ciki da Allah Mai
Cetona,
⁴⁸ gama ya lura da kaskancin baiwarsa.
Daga yanzu nan gaba dukan zamanai za su ce da
ni mai albarka,

* **1:35** Ko kuwa Saboda haka, yaron da za a haifa za a kira shi mai tsarki

- 49 gama Mai Iko Duka ya yi mini manyan abubuwa,
 sunansa labudda Mai Tsarki ne.
- 50 Jinkansa ya kai ga masu tsoronsa,
 daga zamani zuwa zamani.
- 51 Ya aikata manyan ayyuka da hannunsa;
 ya watsar da waƙanda suke masu girman kai a zurfin tunaninsu.
- 52 Ya saukar da masu mulki daga gadajen sa-rautarsu
 amma ya ɗaukaka kaskantattu.
- 53 Ya kosar da masu yunwa da kyawawan abubuwa
 amma ya sallami mawadata hannu wofi.
- 54 Ya taimaki bawansa Isra'ila,
 yana tunawa yā nuna jinkai
- 55 ga Ibrahim da zuriyarsa har abada,
 kamar yadda ya faɗa wa kakanninmu.”
- 56 Maryamu ta zauna da Elizabet kusan wata uku sa'an nan ta koma gida.

Haihuwar Yohanna Mai Baftisma

57 Sa'ad da kwanaki suka yi don Elizabet ta haihu, sai ta haifi ɗa. 58 Makwabtanta da 'yan'uwanta suka ji cewa Ubangiji ya nuna mata jinkai mai yawa, suka kuma taya ta farin ciki.

59 A rana ta takwas, sai suka zo don a yi wa yaron kaciya, dā za su sa masa sunan mahaifinsa Zakariya ne, 60 amma mahaifiyar yaron ta ce, “A'a! Za a ce da shi Yohanna.”

61 Sai suka ce mata, “Ba wani a cikin danginku mai wannan suna.”

62 Sai suka yi alamu wa mahaifinsa, don su san sunan da zai su a kira yaron. 63 Ya yi alama

a kawo masa allo, a gaban kowa sai ya rubuta, “Sunansa Yohanna.” Dukan mutane kuwa suka yi mamaki. ⁶⁴ Nan da nan bakinsa ya buɗe harshensa kuma ya saku, sai ya fara magana yana yabon Allah. ⁶⁵ Makwabta duk suka cika da tsoro, mutane kuwa suka yi ta yin magana game da dukan waɗannan abubuwa a ko’ina a cikin kasar tudu ta Yahudiya. ⁶⁶ Duk waɗanda suka ji wannan kuwa sun yi mamaki suna cewa, “To, me yaron nan zai zama?” Gama hannun Ubangiji yana tare da shi.

Wakar Zakariya

⁶⁷ Mahaiɓinsa Zakariya ya cika da Ruhu Mai Tsarki sai ya yi annabci ya ce,
⁶⁸ “Yabo ya tabbata ga Ubangiji, Allah na Isra’ila,
 domin ya zo ya kuma fanshe mutanensa.
⁶⁹ Ya tā mana kahon ceto
 a gidan bawansa Dawuda
⁷⁰ (yadda ya yi magana tun tuni ta wurin
 annabawansa masu tsarki),
⁷¹ cewa zai cece mu daga abokan gābanmu
 daga kuma hannun dukan waɗanda suke
 kinmu
⁷² don yā nuna jinkai ga kakanninmu,
 yā kuma tuna da alkawarinsa mai tsarki,
⁷³ rantsuwar da ya yi wa mahaiɓinmu
 Ibrahim,
⁷⁴ don yā kubutar da mu daga hannun abokan
 gābanmu,
 yā kuma sa mu iya yin masa hidima babu
 tsoro,
⁷⁵ cikin tsarki da adalci a gabansa dukan
 kwanakinmu.

- 76 “Kai kuma, dana, za a ce da kai annabin
Maƙaukaki;
gama za ka sha gaban Ubangiji don ka shirya
masa hanya,
77 don ka sanar da mutanensa ceto,
ta wurin gafarar zunubansu,
78 saboda jinkai na Allahmu mai kauna,
hasken nan na ceto zai bullo mana daga
sama,
79 don yā haskaka a kan wafanda suke zama
cikin duhu,
da kuma cikin inuwar mutuwa,
don yā bi da kafafunmu a hanyar salama.”
80 Yaron kuwa ya yi girma ya kuma karfafa a
ruhu; ya zauna a hamada sai lokacin da ya fito
a fili ga mutanen Isra’ila.

2

Haihuwar Yesu (*Mattiyu 1.18-25*)

¹ A wadancan kwanaki, Kaisar Augustus ya ba da doka cewa ya kamata a yi kidaya a dukan masarautar Roma. ² (Wannan ce kidaya ta fari da aka yi a lokacin da Kwiriniyus yake gwamnar Suriya.) ³ Sai kowa ya koma garinsa don a rubuta shi.

⁴ Saboda haka Yusuf ma ya haura daga Nazaret a Galili zuwa Yahudiya, ya tafi Betlehem garin Dawuda, don shi daga gida da kuma zuriyar Dawuda ne. ⁵ Ya tafi can don a rubuta shi tare da Maryamu, wadda aka yi masa alkawari zai aura, tana kuwa da ciki. ⁶ Yayinda suke can, sai lokacin haihuwar jaririn ya yi, ⁷ ta kuwa haifi danta na

fari. Ta nannafe shi a zane ta kuma kwantar da shi cikin wani kwami, don ba su sami daki a masauki ba.

Makiyaya da Mala'iku

⁸ Akwai makiyaya masu zama a fili kusa da wurin, suna tsaron garkunan tumakinsu da dare.

⁹ Sai wani mala'ikan Ubangiji ya bayyana gare su, d'aukakar Ubangiji kuma ta haskaka kewaye da su, suka kuwa tsorata kwarai. ¹⁰ Amma mala'ikan ya ce musu, "Kada ku ji tsoro. Na kawo muku labari mai dadi na farin ciki mai yawa ne wanda zai zama domin dukan mutane.

¹¹ Yau a birnin Dawuda an haifa muku Mai Ceto; shi ne Kiristi Ubangiji. ¹² Wannan zai zama alama a gare ku. Za ku tarar da jariri a nannafe a zane kwance a kwami."

¹³ Ba labari sai ga taron rundunar sama suka bayyana tare da mala'ikan, suna yabon Allah suna cewa,

¹⁴ "Daukaka ga Allah a can cikin sama, a duniya kuma salama ga mutane waɗanda tagomashinsa yake bisansu."

¹⁵ Da mala'ikun suka bar su, su suka koma sama, sai makiyayan suka ce wa juna, "Mu je Betlehem mu ga wannan abin da ya faru, wanda Ubangiji ya sanar mana."

¹⁶ Sai suka tafi da sauri, suka tarar da Maryamu da Yusuf, da kuma jaririn kwance a kwami. ¹⁷ Sa'ad da suka gan shi, sai suka baza maganar da aka gaya musu game da yaron, ¹⁸ duk kuwa waɗanda suka ji wannan, suka yi mamaki a kan abin da makiyayan suka fada. ¹⁹ Amma Maryamu ta rike dukan

wadannan abubuwa ta kuma yi ta tunaninsu a zuciyarta. ²⁰ Makiyayan kuwa suka koma, suna d'aukaka suna kuma yabon Allah saboda dukan abubuwan da suka ji, suka kuma gani, yadda aka gaya musu.

Mika Yesu a haikali

²¹ A rana ta takwas, da lokaci ya yi da za a yi masa kaciya, sai aka ba shi suna Yesu, sunan da mala'ika ya ba shi kafin a yi cikinsa.

²² Da lokacin tsarkakewarsu bisa ga Dokar Musa ya cika, sai Yusuf da Maryamu suka d'auke shi suka haura zuwa Urushalima don su mika shi ga Ubangiji ²³ (yadda yake a rubuce a Dokar Ubangiji cewa, "Kowane dan fari, za a keɓe shi ga Ubangiji"*), ²⁴ don kuma su mika hadaya bisa ga abin da aka faɗa a Dokar Ubangiji cewa, "kurciyoyi biyu ko 'yan tattabarai biyu."†

²⁵ To, akwai wani mutum a Urushalima mai suna Siman, shi mai adalci da kuma mai ibada. Yana jiran fansar Isra'ila, Ruhu Mai Tsarki kuwa yana tare da shi. ²⁶ An bayyana masa ta wurin Ruhu Mai Tsarki cewa ba zai mutu ba sai ya ga Kiristi na Ubangiji. ²⁷ Da Ruhu ya iza shi, sai ya shiga cikin filin haikali. Sa'ad da iyayen suka kawo jaririn nan Yesu don su yi masa abin da al'adar Doka ta bukaci, ²⁸ sai Siman ya karɓi yaron a hannuwansa ya yabi Allah, yana cewa, ²⁹ "Ya Ubangiji Mai Iko Duka, kamar yadda ka yi alkawari,

yanzu ka sallami bawanka lafiya.

³⁰ Gama idanuna sun ga cetonka,

* **2:23** Fit 13.2,12 † **2:24** Fir 12.8

³¹ wanda ka shirya a gaban dukan mutane,
³² haske don bayyanawa ga Al'ummai
 da kuma d'aukaka ga mutanenka Isra'ila."

³³ Mahaifin yaron da kuma mahaifiyarsa suka yi mamaki abin da aka faɗa game da shi.
³⁴ Sa'an nan Siman ya sa musu albarka ya ce wa Maryamu mahaifiyarsa, "An kaddara yaron nan yā zama sanadin fāɗuwa da tashin mutane da yawa a Isra'ila, zai kuma zama alamar da mutane ba za su so ba, ³⁵ ta haka za a fallasa tunanin zukan mutane da yawa. Ke ma, takobi zai soki zuciyarki."

³⁶ Akwai wata annabiya ma, mai suna Anna, diyar Fanuwel, na kabilar Asher. Ta tsufa kutuf; ta yi zama da mijinta shekaru bakwai bayan sun yi aure, ³⁷ ta kuwa zama gwauruwa sai da ta kai shekaru tamanin da huɗu.‡ Ba ta taɓa barin haikali ba, tana sujada dare da rana, tana kuma azumi da addu'a. ³⁸ Tana haurawa wurinsu ke nan a wannan lokaci, sai ta yi wa Allah godiya ta kuma yi magana game da yaron nan ga dukan waɗanda suke sauraron fansar Urushalima.

³⁹ Bayan da Yusuf da Maryamu suka gama yin dukan abubuwan da Dokar Ubangi ta bukaci, sai suka koma Galili suka tafi Nazaret garinsu.
⁴⁰ Yaron kuwa ya yi girma ya yi karfi; ya cika da hikima, alherin Allah kuwa yana bisansa.

Yesu a haikali

⁴¹ Kowace shekara, iyayen Yesu sukan je Urushalima don Bikin Ketarewa. ⁴² Da Yesu ya cika shekaru goma sha biyu, sai suka tafi Bikin

‡ **2:37** Ko kuwa gwauruwa na shekaru tamanin da huɗu.

bisa ga al'ada. ⁴³ Bayan Bikin, da iyayen suka kama hanya don su koma gida, sai Yesu, yaron nan, ya tsaya a Urushalima, ba da saninsu ba. ⁴⁴ Su kuwa sun d'auka yana tare da su, saboda haka, suka yi ta tafiya har na yini guda. Sa'an nan suka fara nemansa cikin 'yan'uwansu da abokansu. ⁴⁵ Da ba su gan shi ba, sai suka koma Urushalima nemansa. ⁴⁶ Bayan kwana uku, sai suka same shi a filin haikali zaune a tsakiyar malamai, yana sauraronsu yana kuma yi musu tambayoyi. ⁴⁷ Dukan wafanda suka ji shi, suka yi mamakin fahimtarsa, da amsoshinsa. ⁴⁸ Da iyayensa suka gan shi sai suka yi mamaki. Mahaiiyarsa ta ce masa, "Dana, don me ka yi mana haka? Ni da mahaiyanka duk mun damu muna nemanka."

⁴⁹ Sai ya ce, "Don me kuke nemana? Ba ku san cewa, dole in kasance a gidan Ubana ba?"

⁵⁰ Amma ba su fahimci abin da yake faɗin musu ba.

⁵¹ Sai ya koma Nazaret tare da su, yana yi musu biyayya. Mahaiiyarsa kuma ta riƙe dukan wafannan abubuwa a zuciyarta. ⁵² Yesu kuwa ya yi girma, ya kuma ƙaru cikin hikima, ya kuma sami tagomashi a wurin Allah da mutane.

3

Yohanna Mai Baftisma ya shirya hanya

(Mattiyyu 3.1-12; Markus 1.1-8; Yohanna 1.19-28)

¹ A shekara ta goma sha biyar ta mulkin Kaisar Tiberiyus, a lokacin Buntus Bilatus ne gwamnar Yahudiya, Hiridus kuma yana sarautar

Galili, dan'uwansa Filibus yana sarautar Ituriya da Tarakunitis, Lisaniyas kuma yana sarautar Abiline. ² A lokacin ne Annas da Kayifas suke manyan firistoci. Sai maganar Allah ta zo wa Yohanna, dan Zakariya a hamada. ³ Ya zaga dukan kasar da take kewaye da Urdun, yana wa'azin baftismar tuba don gafarar zunubai. ⁴ Kamar yadda yake a rubuce a littafin annabi Ishaya.

“Muryar mai kira a hamada,
 ‘Ku shirya wa Ubangiji hanya,
 ku mife hanyoyi domin sa.

⁵ Za a cike kowane kwari,
 a farfashe kowane dutse da kowane tudu.
 Za a mife hanyoyin da suka karkace,
 a gyaggyara hanyoyi masu gargada su zama
 sumul.

⁶ Dukan ‘yan Adam kuwa za su ga ceton Allah!’ ”*

⁷ Yohanna ya ce wa taron da suke zuwa domin ya yi musu baftisma, “Ku macizai! Wa ya gargade ku, ku guje wa fushin nan mai zuwa?

⁸ Ku yi ayyukan da suka dace da tuba. Kada ma ku yi tunani za ku iya ce wa kanku, ‘Ai, muna da mahaifinmu Ibrahim.’ Ina gaya muku cewa daga cikin duwatsun nan Allah zai iya ta da ‘ya’ya wa Ibrahim. ⁹ An riga an sa bakin gatari a gindin itatuwa, kuma duk itacen da bai ba da ‘ya’ya masu kyau ba, za a sare shi a jefa cikin wuta.”

¹⁰ Sai taron suka tambaye shi, suka ce “Me za mu yi ke nan?”

* **3:6** Ish 40.3-5

¹¹ Ya amsa ya ce, “Ya kamata, mutumin da yake da riguna biyu, yã raba da wanda ba shi da riga, mai abinci kuma yã yi haka.”

¹² Masu karɓar haraji ma suka zo, domin a yi musu baftisma. Suka yi tambaya, suka ce “Malam, me ya kamata mu yi?”

¹³ Ya ce musu, “Kada ku karɓa fiye da abin da aka ce a karɓa.”

¹⁴ Sai waɗansu sojoji suka tambaye shi, “Mu fa? Me ya kamata mu yi?”

Sai ya amsa ya ce, “Kada ku kwace kuɗin mutane, kada kuma ku yi shaidar karya. Ku yi hakuri da abin da ake biyanku.”

¹⁵ Mutane suka zuba ido, suna kuma tunani a zuciyarsu, ko Yohanna ne Kiristi wanda ake sauraron zuwansa. ¹⁶ Yohanna ya amsa musu duka ya ce, “Ina muku baftisma da ruwa. Amma wani wanda ya fi ni iko yana zuwa, ban ma isa in kunce igiyar takalmansa ba. Shi zai yi muku baftisma da Ruhu Mai Tsarki da wuta kuma. ¹⁷ Matankadinsa yana a hannunsa don yã tankaɗe sussukarsa ya kuma tattara alkama cikin rumbunsa, amma zai kone yayin da wutar da ba a iya kashewa.” ¹⁸ Da kalmomi masu yawa Yohanna ya yi wa mutane gargadi, ya kuma yi musu wa’azin bishara.

¹⁹ Amma da Yohanna ya tsawata wa Hiridus mai mulki saboda Hiridiyas, matar ɗan’uwansa, da kuma dukan sauran mugayen abubuwan da ya yi, ²⁰ Hiridus dai ya kara bata al’amarin. Ya sa a kulle Yohanna a kurkuku.

*Baftismar Yesu da kuma asalinsa
(Mattiyu 3.13-17; Markus 1.9-11)*

²¹ Sa'ad da ake wa dukan mutane baftisma, sai aka yi wa Yesu shi ma. Da yana cikin addu'a, sai sama ya buɗe, ²² Ruhu Mai Tsarki kuma ya sauko masa a wata siffa, kamar kurciya. Sai murya ta fito daga sama, ta ce, "Kai ne Dana, wanda nake kauna, kai ne kuma kana faranta mini zuciya kwarai."

(Mattiyu 1.1-17)

²³ To, Yesu kansa yana da shekaru kusan talatin da haihuwa sa'ad da ya fara aikinsa. An dauka shi ɗan Yusuf ne,

ɗan Heli, ²⁴ ɗan Mattat,
 ɗan Lawi, ɗan Melki,
 ɗan Yannai, ɗan Yusuf,
²⁵ ɗan Mattatiyas, ɗan Amos,
 ɗan Nahum, ɗan Esli,
 ɗan Naggai, ²⁶ ɗan Ma'at,
 ɗan Mattatiyas, ɗan Semeyin,
 ɗan Yosek, ɗan Yoda,
²⁷ ɗan Yowanan, ɗan Resa,
 ɗan Zerubbabel, ɗan Sheyaltiyel,
 ɗan Neri, ²⁸ ɗan Melki,
 ɗan Addi, ɗan Kosam,
 ɗan Elmadam, ɗan Er,
²⁹ ɗan Yoshuwa, ɗan Eliyezer,
 ɗan Yorim, ɗan Mattat,
 ɗan Lawi, ³⁰ ɗan Simeyon,
 ɗan Yahuda, ɗan Yusuf,
 ɗan Yonam, ɗan Eliyakim,
³¹ ɗan Meleya, ɗan Menna,
 ɗan Mattata, ɗan Natan,
 ɗan Dawuda, ³² ɗan Yesse,
 ɗan Obed, ɗan Bowaz,

dan Salmon,[†] dan Nashon,
³³ dan Amminadab, dan Ram,[‡]
 dan Hezron, dan Ferez,
 dan Yahuda,³⁴ dan Yakub,
 dan Ishaku, dan Ibrahim,
 dan Tera, dan Nahor,
³⁵ dan Serug, dan Reyu,
 dan Feleg, dan Eber,
 dan Sala,³⁶ dan Kainan,
 dan Arfakshad, dan Shem,
 dan Nuhu, dan Lamek,
³⁷ dan Metusela, dan Enok,
 dan Yared, dan Mahalalel,
 dan Kainan,³⁸ dan Enosh,
 dan Shitu, dan Adamu,
 dan Allah.

4

Gwajin Yesu

(Mattiyu 4.1-11; Markus 1.12,13)

¹ Yesu kuwa cike da Ruhu Mai Tsarki, ya dawo daga Urdun, Ruhu kuma ya kai shi cikin hamada, ² inda kwana arba'in, Iblis ya gwada shi. Bai ci kome ba a cikin kwanakin nan, a karshensu kuwa ya ji yunwa.

³ Iblis ya ce masa, "In kai Dan Allah ne, ka fada wa wannan dutse yã zama burodi."

⁴ Yesu ya amsa ya ce, "**A rubuce yake, 'Ba da abinci kafai mutum zai rayu ba.'**"*

† **3:32** Wafansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko suna da Sala ‡ **3:33** Wafansu rubuce-rubucen hannu suna Amminadab, dan Admin, dan Arni; wafansu rubuce-rubucen hannun kuma sun bambanta sosai. * **4:4** M Sh 8.3

⁵ Iblis ya kai shi can kan wani wuri mai tsawo, ya nunnuna masa a kyiftawar ido dukan mulkokin duniya. ⁶ Ya ce masa, “Zan ba ka dukan ikonsu da darajarsu, gama ni aka danka wa, kuma zan bai wa duk wanda na ga dama. ⁷ Saboda haka in ka yi mini sujada, dukan wannan zai zama naka.”

⁸ Yesu ya amsa ya ce, “**A rubuce yake, ‘Ka yi wa Ubangiji Allahnka sujada, kuma shi kadfai za ka bauta wa.’†**”

⁹ Sai Iblis, ya kai shi Urushalima ya sa ya tsaya a kan wuri mafi tsayi na haikali ya ce, “In kai Dan Allah ne, ka yi tsalle daga nan zuwa kasa.

¹⁰ Gama a rubuce yake,

“Zai umarci mala’ikunsa game da kai,
su kiyaye ka da kyau;

¹¹ za su tallafe ka da hannuwansu,
don kada ka buga kafarka a kan dutse.’‡”

¹² Yesu ya amsa ya ce, “**An ce, ‘Kada ka gwada Ubangiji Allahnka.’§**”

¹³ Da Iblis ya gama dukan wannan gwajin, ya bar shi sai lokacin da wata dama ta samu.

An fi Yesu a Nazaret

(Mattiyu 4.12-17; Markus 1.14,15)

¹⁴ Yesu ya koma Galili cikin ikon Ruhu. Labarinsa kuwa ya bazu ko’ina a kauyuka. ¹⁵ Ya yi ta koyarwa a majami’unsu, kowa kuwa ya yabe shi.

(Mattiyu 13.53-58; Markus 6.1-6)

¹⁶ Ya tafi Nazaret, inda aka yi renonsa. A ranar Asabbaci kuma, ya shiga majami’a kamar yadda

† 4:8 M Sh 6.13 ‡ 4:11 Zab 91.1,12 § 4:12 M Sh 6.16

ya saba. Sai ya mika don yā yi karatu. ¹⁷ Aka kuwa ba shi naɗaɗɗen littafin annabi Ishaya. Da ya buɗe, sai ya sami wurin da aka rubuta,

¹⁸ “Ruhun Ubangiji yana kaina,
 domin ya shafe ni,
 in yi wa matalauta wa’azin bishara.

Ya aiko ni in yi shelar ‘yanci ga ‘yan kurkuku,
 in kuma buɗe idanun makafi,
 in ba da ‘yanci ga waɗanda aka danne.

¹⁹ In yi shelar shekarar tagomashin
 Ubangiji.”*

²⁰ Sai ya naɗe naɗaɗɗen littafin ya mayar wa mai hidimar, ya kuma zauna. Dukan idanun waɗanda suke a majami’ar, suka koma a kansa.

²¹ Sai ya fara ce musu, “A yau, Nassin nan, ya cika a kunnenku.”

²² Duk suka yabe shi, suka yi mamakin kalmomin alheri da suke fitowa daga bakinsa. Suka yi tambaya, suna cewa, “Anyar, wannan ba ɗan Yusuf ba ne?”

²³ Yesu ya ce musu, “Tabbatacce, na san za ku faɗa mini karin maganan nan, ‘Likita, warkar da kanka! Ka kuma yi abin da muka ji ka yi a Kafarnahum, a nan garinka.’”

²⁴ Ya ci gaba, da ce musu, “Gaskiya nake gaya muku, babu annabin da ake yarda da shi a garinsa. ²⁵ Ina tabbatar muku a zamanin Iliya, akwai gwauraye da yawa a Isra’ila, sa’ad da aka rufe sararin sama har shekara uku da rabi, aka kuma yi yunwa mai tsanani ko’ina a kasar.

²⁶ Duk da haka, ba a aiki Iliya ga ko ɗaya a cikinsu ba. Sai dai zuwa ga wata gwauruwa

* 4:19 Ish 61.1 2

da take a Zarefat, a yankin Sidon. ²⁷ Akwai kuma mutane da yawa a Isra'ila masu kuturta a zamanin annabi Elisha, amma ba ko dayansu da aka tsarkake sai Na'aman mutumin Suriyan nan kafai.”

²⁸ Dukan mutanen da suke cikin majami'a suka fusata kwarai da jin wannan. ²⁹ Suka tashi, suka fitar da Yesu bayan gari, suka kai shi goshin tudun da aka gina garin, don su ture shi kasa, ³⁰ amma sai ya bi ta tsakiyar taron ya yi tafiyarsa.

*Yesu ya fitar da mugun ruhu
(Markus 1.21-28)*

³¹ Sai ya tafi Kafarnahum, wani gari a Galili, a ranar Asabbaci kuma, ya fara koya wa mutane. ³² Suka yi ta mamakin koyarwarsa, domin sakonsa yana da iko.

³³ A cikin majami'ar, akwai wani mutum mai aljani, wani mugun ruhu. Mutumin ya daga murya da karfi ya ce, ³⁴ “Wayyo! Ina ruwanka da mu, Yesu Banazare? Ka zo ne don ka hallaka mu? Na san wane ne kai, Mai Tsarki na Allah!”

³⁵ Yesu ya tsawata masa da karfin cewa, “**Yi shiru! Ka fita daga cikinsa!**” Sai aljanin ya fyafa mutumin da kasa a gabansu duka, sa'an nan ya fita, ya bar shi ba wani rauni.

³⁶ Dukan mutanen suka yi mamaki, suka ce wa junansu, “Wace irin koyarwa ce haka? Da karfi da iko, yana ba wa mugayen ruhohin umarni suna kuma fita!” ³⁷ Labarinsa kuwa ya bazu ko'ina a cikin kasar.

*Yesu ya warkar da mutane da yawa
(Mattiyu 8.14-17; Markus 1.29-34)*

³⁸ Yesu ya fita daga majami'ar, ya tafi gidan Siman. Surukar Siman kuwa tana fama da zazzabi mai tsanani, sai suka roki Yesu ya taimake ta. ³⁹ Sai ya sunkuya kusa da ita, ya kuma tsawata wa zazzabin, sai zazzabin ya saƙe ta. Nan take ta tashi, ta yi musu hidima.

⁴⁰ Rana tana fāduwa, sai mutane suka yi ta kawo wa Yesu dukan waƙanda suke da cuta iri-iri, sai ya dibiya wa kowannensu hannuwansa, ya warkar da su. ⁴¹ Bugu da ƙari, aljanu suka fiffita daga cikin mutane da yawa suna ihu suna cewa, "Kai Dan Allah ne!" Amma ya kwaƙe su, ya hana su magana, don sun san cewa shi ne Kiristi.†

⁴² Da gari yana wayewa, sai Yesu ya je inda ba kowa. Mutane suka yi ta nemansa, da suka zo inda yake, sai suka yi ƙoƙari su hana shi barinsu. ⁴³ Amma ya ce, **"Dole in yi wa'azin bisharar mulkin Allah ga sauran garuruwa, saboda wannan ne aka aiko ni."** ⁴⁴ Sai ya dinga yin wa'azi a majami'un Yahudiya.

5

Kiran almajirai na farko

(Mattiyu 8.14-17; Markus 1.29-34)

¹ Wata rana, Yesu yana tsaye a bakin Tafkin Gennesaret, mutane kuma suna ta matsawa ke-waye da shi, domin su ji maganar Allah, ² sai ya hangi jiragen ruwa biyu a bakin tafkin, waƙanda masu kamun kifi suka bari suna wankin abin kamun kifinsu. ³ Sai ya shiga ɗaya jirgin ruwan da yake na Siman, ya kuma roke shi ya tura shi

† 4:41 Ko kuwa Almasihu

kaɗan daga gaci. Sai ya zauna a jirgin ruwan, ya koyar da mutane daga ciki.

⁴ Da ya gama magana, sai ya ce wa Siman, “**Ka tuka jirgin zuwa inda akwai zurfi, ka saukar da abin kamun kifinka ka kama kifi.**”

⁵ Siman ya amsa ya ce, “Ranka yã daɗe, duk dare mun yi ta fama ba mu kama kome ba, amma tun da ka ce haka, zan saki abin kamun kifin.”

⁶ Da suka yi haka, sai suka kama kifi da yawa, har abin kamun kifinsu suka fara tsintsinkewa. ⁷ Sai suka kira abokansu a ɗaya jirgin, su zo su taimake su, suka kuwa zo. Suka cika jiragen biyu da kifi cif, har jiragen suka fara nutsewa.

⁸ Da Siman Bitrus ya ga wannan, sai ya fãɗi a gaban Yesu ya ce, “Rabu da ni, Ubangiji. Ni mai zunubi ne!” ⁹ Gama mamaki ya kama shi da abokansa duka, saboda yawan kifin da suka kama. ¹⁰ Yakub da Yohanna, ‘ya’yan Zebedi, abokan aikin Siman su ma suka yi mamaki.

Sai Yesu ya ce wa Siman, “**Kada ka ji tsoro, daga yanzu za ka riƙa kama mutane ne.**” ¹¹ Sai suka jawo jiragen ruwansu zuwa gaci, suka bar kome da kome, suka bi shi.

*Warkar da kuturu
(Mattiyyu 8.1-4; Markus 1.40-45)*

¹² Yayinda Yesu yake ɗaya daga cikin garuruwan nan, sai ga wani mutum wanda kuturta ta ci karfinsa. Da ganin Yesu, sai ya fãɗi da fuskarsa a kasa, ya roke shi ya ce, “Ubangiji, in ka yarda, kana iya ka tsabtacce ni.”

¹³ Yesu ya miƙa hannunsa ya taɓa mutumin ya ce, “**Na yarda, ka zama da tsabta!**” Nan da nan, sai kuturtar ta rabu da shi.

¹⁴ Sai Yesu ya umarce shi ya ce, “**Kada ka gaya wa kowa, amma ka tafi ka nuna kanka ga firist, ka kuma miƙa hadayu da Musa ya umarta, saboda tsarkakewarka ta zama shaida a gare su.**”

¹⁵ Duk da haka, labarinsa ya ƙara bazuwa so-sai, har taron mutane suka dinga zuwa don jinsa, da kuma neman warkarwa daga cututtukansu.

¹⁶ Amma Yesu sau da yawa, yakan keɓe kansa zuwa wuraren da ba kowa, yã yi addu’a.

*Yesu ya warkar da shanyayye
(Mattiyu 9.1-8; Markus 2.1-12)*

¹⁷ Wata rana, da yake cikin koyarwa, waɗansu Farisiyawa da malaman dokoki waɗanda suka zo daga kowane ƙauye a Galili, Yahudiya da Urushalima kuwa suna zaune. Ikon Ubangiji yana nan don yã warkar da masu ciwo. ¹⁸ Sai ga waɗansu mutane suka kawo wani shanyayye a kan tabarma. Suka yi ƙoƙari su shigar da shi cikin gidan, domin su kwantar da shi a gaban Yesu. ¹⁹ Da suka ga babu hanyar da za su bi saboda taron, sai suka haura rufin, suka saukar da shi a kan tabarmarsa, ta bakin ramın da suka huda a rufin, suka ajiye shi a tsakiyar taron, a gaban Yesu.

²⁰ Da Yesu ya ga bangaskiyarsu, sai ya ce, “**Saurayi, an gafarta maka zunubanka.**”

²¹ Farisiyawa da malaman dokoki suka fara yin tunani a zukatansu, “Wane ne wannan mutum

da yake sabo haka? Wa zai iya gafarta zunubai, in ba Allah kafai ba?”

²² Yesu ya san abin da suke tunani, sai ya yi tambaya ya ce, “Don me kuke tunanin wadannan abubuwa a zukatanku? ²³ Wanne ya fi sauki, a ce, ‘An gafarta maka zunubanka,’ ko kuma a ce, ‘Tashi, ka yi tafiya?’ ²⁴ Amma domin ku san cewa Dan Mutum yana da iko a duniya ya gafarta zunubai.” Sai ya ce wa shanyayyen, “Na ce maka, tashi, d’auki tabarmarka ka tafi gida.” ²⁵ Nan da nan, ya tashi tsaye a gabansu, ya d’auki tabarmar da yake kwance a kai, ya tafi gida, yana yabon Allah. ²⁶ Kowa ya yi mamaki, ya kuma yabi Allah. Suka cika da tsoro, suna cewa, “Mun ga abubuwan banmamaki yau.”

Kiran Lawi
(*Mattiyu 9.9-13; Markus 2.13-17*)

²⁷ Bayan wannan, sai Yesu ya fita, ya ga wani mai karɓar haraji, mai suna Lawi, yana zaune a wurin da ake karɓar haraji. Yesu ya ce masa, “**Bi ni.**” ²⁸ Sai Lawi ya tashi, ya bar kome da kome, ya bi shi.

²⁹ Sai Lawi ya shirya wa Yesu wani babban liyafa a gidansa. Wani babban taron na masu karɓar haraji, tare da wadansu suna cin abinci tare da su. ³⁰ Amma Farisiyawa da malaman dokokin da suke a kungiyarsu, suka yi wa almajiransa gunaguni, suna cewa, “Don me kuke ci, kuke sha tare da masu karɓar haraji da masu zunubi?”

³¹ Yesu ya amsa musu ya ce, “**Ai, masu lafiya ba sa bukatar likita, sai dai marasa lafiya.**” ³² Ban zo

don in kira masu adalci ba, sai dai masu zunubi zuwa ga tuba.”

*An tuhumi Yesu a kan azumi
(Mattiyu 9.14-17; Markus 2.18-22)*

³³ Suka ce masa, “Almajiran Yohanna sukan yi azumi da addu’a, haka ma almajiran Farisiyawa, amma naka sai ci da sha.”

³⁴ Yesu ya amsa ya ce, “Za ku iya sa abokan ango yin azumi yayinda yake tare da su?”

³⁵ Amma lokaci yana zuwa, da za a dauke ango daga gare su. A wadancan kwanakin ne za su yi azumi.”

³⁶ Sai ya fadfa musu wannan misali ya ce, “Ba wanda yakan yage kyalles daga sabuwar riga ya yi wa tsohuwar riga faci. In ya yi haka, zai yage sabuwar rigar, kuma facin daga sabuwar ba zai dace da tsohuwar rigar ba. ³⁷ Kuma ba wanda yakan zuba sabon ruwan inabi a cikin tsofaffin salkuna. In ya yi haka, sabon ruwan inabi zai farfashe salkunan, ruwan inabin ya zube, salkunan kuma su lalace. ³⁸ A’a, sai dai a zuba sabon ruwan inabi a sababbin salkuna. ³⁹ Kuma ba wanda yakan so shan sabon ruwan inabi bayan ya sha tsohon, don yakan ce, ‘Ai, tsohon ya fi kyau.’ ”

6

*Ubangijin Asabbaci
(Mattiyu 12.1-8; Markus 2.23-28)*

¹ A wata ranar Asabbaci, Yesu yana bi ta gonakin hatsi, sai almajiran suka fara kakkarya kan hatsi suna murjewa a hannuwansu suna

ci. ² Sai wadansu Farisiyawa suka ce, “Me ya sa kuke yin abin da doka ta hana yi a ranar Asabbaci?”

³ Yesu ya amsa musu ya ce, “**Ashe, ba ku taɓa karanta abin da Dawuda ya yi, sa’ad da shi da abokan tafiyarsa suka ji yunwa ba?** ⁴ Ya shiga gidan Allah, ya dauki keɓaɓɓen burodi, sa’an nan ya ci abin da firistoci kaɗai sukan ci bisa ga doka. Ya kuma ba wa abokan tafiyarsa?” ⁵ Sai Yesu ya ce musu, “**Ai, Dan Mutum ne Ubangijin Asabbaci.**”

(Mattiyu 12.9-14; Markus 3.1-6)

⁶ A wata ranar Asabbaci kuma, Yesu ya shiga majami’a yana koyarwa. To, a nan kuwa akwai wani mutumin da hannun damansa ya shanye.

⁷ Farisiyawa da malaman dokoki suka zuba wa Yesu ido, su ga ko zai warkar a ranar Asabbaci, don su sami dalilin zarginsa. ⁸ Amma Yesu ya san abin da suke tunani. Sai ya ce wa mutumin mai shanyayyen hannun, “**Tashi ka tsaya a gaban kowa.**” Sai ya tashi ya tsaya.

⁹ Yesu ya ce musu, “**Ina tambayarku, me ya kamata a yi bisa ga doka, a ranar Asabbaci, a aikata alheri ko a aikata mugunta, a ceci rai, ko a hallaka shi?**”

¹⁰ Sai ya kalle su duka, sa’an nan ya ce wa mutumin, “**Miko hannunka.**” Sai ya mife, hannunsa kuwa ya koma lafiyayye. ¹¹ Amma Farisiyawa da malaman Doka suka fusata, suka fara tattauna da junansu a kan abin da za su yi wa Yesu.

Manzanni sha biyu

(Mattiyu 10.1-4; Markus 3.13-19)

¹² Wata rana, a cikin kwanakin nan, Yesu ya je wani dutse domin yā yi addu'a, ya kuma kwana yana addu'a ga Allah. ¹³ Da gari ya waye, sai ya kira almajiransa zuwa wurinsa, ya zaɓi guda goma sha biyu daga cikinsu, waɗanda ya kira su, Manzanni.

¹⁴ Siman (wanda ya kira Bitrus), ɗan'uwansa Andarawus,
Yakub,
Yohanna,
Filibus,
Bartolomeyu,

¹⁵ Mattiyu,

Toma,
Yakub ɗan Alfayus,
Siman wanda ake kira Zilot,

¹⁶ Yahuda ɗan Yakub,
da kuma Yahuda Iskariyot, wanda ya bashe Yesu.

Albarku da la'anu
(*Mattiyu 4.23-25*)

¹⁷ Sai ya sauko tare da su, ya tsaya a wani fili. A can, akwai taro mai yawa na almajiransa, da kuma mutane masu yawan gaske daga ko'ina a Yahudiya, Urushalima da kuma Taya da Sidon da suke bakin teku, ¹⁸ waɗanda suka zo domin su ji shi, a kuma warkar da cututtukansu. Waɗanda suke fama da mugayen ruhohi kuwa aka warkar da su. ¹⁹ Kuma dukan mutane suka yi koƙari su taɓa shi, domin iko yana fitowa daga gare shi, ya kuwa warkar da su duka.

(*Mattiyu 5.1-12*)

²⁰ Da ya dubi almajiransa, sai ya ce,

- “Masu albarka ne ku da kuke matalauta,
gama mulkin Allah naku ne.
- 21 Masu albarka ne ku da kuke jin yunwa yanzu,
gama za ku koshi.
- Masu albarka ne ku da kuke kuka yanzu,
gama za ku yi dariya.
- 22 Masu albarka ne sa’ad da mutane suka fi ku,
suka ware ku, suka zage ku,
suna ce da ku mugaye,
saboda Dan Mutum.
- 23 “Ku yi farin ciki a wannan rana, ku kuma
yi tsalle don murna, saboda ladarku yana da
yawa a sama. Gama haka kakanninsu suka yi
wa annabawa.
- 24 “Amma kaitonku da kuke da arziki,
gama kun riga kun sami ta’aziyyarku.
- 25 Kaitonku da kuke kosassu yanzu,
gama za ku zauna da yunwa.
Kaitonku da kuke dariya yanzu,
gama za ku yi makoki da kuka.
- 26 Kaitonku sa’ad da dukan mutane suna magana
mai kyau a kanku,
gama haka kakanninsu suka yi da
annabawan karya.

Kaunar abokan gāba
(*Mattiyu 5.38-48; 7.12*)

- 27 “Amma ina faɗa muku, ku da kuke ji na, ku
kaunaci abokan gābanku, ku yi wa masu kinku
alheri. 28 Ku albarkaci waɗanda suke la’anta
ku, ku kuma yi wa waɗanda suke wulakanta ku
addu’a. 29 In wani ya mare ka a wannan kumatu,
juya masa ɗayan ma, in wani ya kwace maka
babban riga, kada ma ka hana masa ’yar cikin

ma. ³⁰ Duk wanda ya roke ka abu, ka ba shi. In kuma wani ya yi maka kwace, kada ka nema yā mayar maka. ³¹ Ka yi wa waɗansu abin da kai kake so su yi maka.

³² “In kana kaunar masu kaunarka ne kawai, ina ribar wannan? Ko masu zunubi ma suna kaunar waɗanda suke kaunarsu. ³³ In kuma kana yin alheri ga masu yi maka ne kaɗai, ina ribar wannan? Ko masu zunubi ma suna yin haka. ³⁴ In kana ba da bashi ga mutanen da za su iya biyan ka ne kawai, ina ribar wannan? Ko masu zunubi ma, suna ba da bashi ga masu zunubi, da fata za a biya su tsab. ³⁵ Amma, ku kaunaci abokan gābanku, ku kuma yi musu alheri, ku ba su bashi, ba da sa zuciya sai an biya ku ba. Ta yin haka ne kawai, za ku sami lada mai yawa, ku kuma zama ‘ya’yan Mafi Daukaka, gama shi mai alheri ne ga marasa godiya da mugaye. ³⁶ Ku zama masu jinkai, kamar yadda Ubanku mai jinkai ne.

*Ba wa waɗansu laifi
(Mattiyu 7.1-5)*

³⁷ “Kada ku dɗora wa wani, ku ma ba za a dɗora muku ba. Kada ku yanke wa wani hukunci, ku ma ba za a yanke muku ba. Ku gafarta, ku ma za a gafarta muku. ³⁸ Ku bayar, ku ma sai a ba ku mudu a cike, a dankare, har yā yi tozo, yana zuba, za a juye muku a hannun riga. Mudun da kuka auna da shi, da shi za a auna muku.”

³⁹ Ya kuma faɗa musu wannan misali cewa, “Makaho yana iya jagoran makaho ne? Ba sai dukansu biyu su fāɗa a rami ba? ⁴⁰ Dalibi bai fi malaminsa ba, sai dai kowane dɗalibi wanda

ya sami cikakkiyar koyarwa, zai zama kamar malaminsa.

⁴¹ “Don me kake duban ɗan tsinke da yake idon ɗan’uwanka, amma ba ka kula da gungumen da yake a naka ido ba? ⁴² Yaya za ka ce wa ɗan’uwanka, ‘Dan’uwa, bari in cire maka ɗan tsinke da yake idonka,’ alhali kuwa, kai kanka ka k̄asa ganin gungumen da yake a naka ido? Kai munafuki! Ka fara cire gungumen daga idonka, sa’an nan za ka iya gani sosai, ka kuma cire ɗan tsinken da yake a idon ɗan’uwanka.”

Itace da ‘ya’yansa
(*Mattiyu 7.17-20; 12.34,35*)

⁴³ “Ba itace mai kyau da yake ba da munanan ‘ya’ya. Mummunan itace kuma ba ya ba da ‘ya’ya masu kyau. ⁴⁴ Kowane itace da irin ‘ya’yansa ne ake saninsa. Mutane ba sa tsinke ‘ya’yan baure daga kaya, ko kuwa ‘ya’yan inabi daga sarkakkiya. ⁴⁵ Mutumin nagari yakan nuna abubuwa nagari daga cikin nagarta da yake a boye a zuciyarsa, mugun mutum kuwa yakan nuna mugayen abubuwa daga muguntar da take a boye a zuciyarsa. Gama baki yakan faɗa abin da ya cika zuciya ne.”

Mai gini mai hikima da mai gini marar hikima
(*Mattiyu 7.24-27*)

⁴⁶ “Don me kuke ce da ni, ‘Ubangiji, Ubangiji,’ amma ba kwa yin abin da na faɗa? ⁴⁷ Zan nuna muku kwatancin mutumin da yakan zo wurina, yã ji kalmomina, yã kuma aikata. ⁴⁸ Yana kama da mutumin da ya gina gida, wanda ya haka kasa da zurfi, sa’an nan ya kafa tushen ginin a

kan dutse. Da ambaliyar ruwa ta taso, karfin ruwa kuwa ya buga gidan, wannan bai jijjiga shi ba, domin an yi masa tushen gini na ainihi. ⁴⁹ Amma wanda yakan ji kalmomina, ba ya kuma aikata su, yana kama da mutumin da ya gina gida a kasa, ba tare da ya kafa tushen gini ba. A sa'ad da karfin ruwa ya buga gidan, sai gidan yā rushe, mummunar rushewa kuwa.”

7

Bangaskiyar jarumin Roma (Mattiyu 8.5-13; Yohanna 4.43-54)

¹ Bayan Yesu ya gama gaya wa mutanen dukan wadannan abubuwa, sai ya shiga Kafarnahum. ² A can, akwai wani bawan wani jarumin yana ciwo, yana kuma a bakin mutuwa. Maigidansa kuwa yana sonsa sosai. ³ Jarumin sojan ya ji labarin Yesu, sai ya aiki wadansu dattawan Yahudawa wajensa, yana rokonsa yā zo yā warkar da bawansa. ⁴ Da suka isa wurin Yesu, sai suka roke shi sosai, suka ce, “Wannan mutum, ai, ya dace a yi masa haka, ⁵ gama yana kaunar al'ummarmu ta Yahudawa, har ya gina majami'armu.” ⁶ Sai Yesu ya tafi tare da su.

Da ya yi kusa da gidan, sai jarumin nan, ya aiki abokai su ce masa, “Ubangiji, kada ka dami kanka, gama ban isa ka shiga gidana ba. ⁷ Shi ya sa ban ma ga na isa in zo wurinka ba. Amma ka yi magana kawai, bawana zai warke. ⁸ Gama ni kaina, mutum ne a karkashin iko, akwai kuma sojoji a karkashin ikona. Nakan ce wa wannan, ‘Je ka,’ sai yā tafi, ga wani kuma in ce, ‘Zo nan,’

sai yā zo. Nakan kuma ce wa bawana, ‘Yi abu kaza,’ sai yā yi.”

⁹ Da Yesu ya ji haka, sai ya yi mamaki sosai. Ya juya ya wa taron da yake bin sa, **“Ina faɗa muku, ban taɓa samun irin bangaskiya mai girma haka ko cikin Isra’ila ba.”** ¹⁰ Sai mutanen da aka aika, suka koma gida, suka tarar bawan ya warke.

Yesu ya tā da ɗan gwauruwa

¹¹ Ba a daɗe ba, sai Yesu ya tafi wani garin da ake kira Nayin. Almajiransa da taro mai yawa suka tafi tare da shi. ¹² Da ya yi kusa da kofar garin, sai ga wata gawa ana fitowa da ita. Shi ne ɗa kaɗai ga mahaifiyarsa, ita kuma gwauruwa ce. Taro mai yawa daga garin yana tare da ita. ¹³ Da Ubangiji ya gan ta, sai ya ji tausayinta ya ce, **“Kada ki yi kuka.”**

¹⁴ Yesu ya je ya taɓa akwatin gawar, sai masu ɗaukarsa suka tsaya cik. Sai ya ce, **“Saurayi, na ce maka, tashi!”** ¹⁵ Sai mamacin ya tashi zaune, ya fara magana. Yesu kuma ya ba da shi ga mahaifiyarsa.

¹⁶ Sai tsoro ya kama su duka, suka yabi Allah, suna cewa, “Babban annabi ya bayyana a cik-inmu. Allah ya zo domin yā taimaki mutanensa.” ¹⁷ Wannan labarin game da Yesu, ya bazu ko’ina a Yahudiya da kewayenta.

Yesu da Yohanna Mai Baftisma (Mattiya 11.1-19)

¹⁸ Almajiran Yohanna suka gaya masa dukan waɗannan abubuwa. Sai ya kira biyu daga cikinsu, ¹⁹ ya aike su wurin Ubangiji, su tambaya

su ce, “Kai ne wanda zai zo, ko kuma mu saurari wani dabam?”

²⁰ Da mutanen suka iso wurin Yesu, sai suka ce, “Yohanna Mai Baftisma ne ya aike mu wurinka, mu yi tambaya, ‘Ko kai ne wanda zai zo, ko kuma mu saurari wani dabam?’ ”

²¹ A daidai lokacin nan, Yesu ya warkar da mutane da yawa masu ciwo, masu cututtuka, da kuma masu mugayen ruhohi. Ya kuma ba makafi da yawa ganin gari. ²² Sai ya amsa wa almajiran Yohanna ya ce, “**Ku koma ku fada wa Yohanna abin da kuka ji, da abin da kuka gani. Makafi suna ganin gari, guragu suna tafiya, ana warkar da wadanda suke da kuturta, kurame suna ji, ana ta da matattu, ana kuma yi wa matalauta wa’azin bishara.** ²³ Mai albarka ne mutumin da bai yi shakkar bangaskiyar da yake da ita a kaina ba.”

²⁴ Bayan almajiran Yohanna suka tafi, sai Yesu ya fara yi wa taron magana game da Yohanna ya ce, “**Me kuka je kallo a hamada? Ciyawar da iska take kadawa ne?** ²⁵ In ba haka ba, to, me kuka je kallo? Mutum mai sanye da tufafi masu kyau ne? A’a, masu sa kayan tsada da suke cikin annashuwa, ai, a fada suke. ²⁶ Amma me kuka je kallo? Annabi? I, ina kuma fada muku, ya ma fi annabi. ²⁷ Wannan shi ne wanda aka rubuta game da shi cewa,

“**‘Zan aiko da dan sakona ya sha gabanka, wanda zai shirya hanya, a gabanka.’***

²⁸ Ina fada muku, a cikin duk wadanda mata suka haifa, ba wanda ya fi Yohanna girma. Duk

* **7:27** Mal 3.1

da haka wanda ya fi kaskanta a Mulkin Allah ya fi shi.”

²⁹ (Dukan mutane, har da masu karɓar haraji, da suka ji kalmomin Yesu, sai suka yarda cewa hanyar Allah gaskiya ce, domin Yohanna ne ya yi musu baftisma. ³⁰ Amma Farisiyawa da masanan dokoki, suka ki nufin Allah game da su, domin Yohanna bai yi musu baftisma ba.)

³¹ Yesu ya ci gaba da cewa, “To, da me zan kwatanta mutanen zamanin nan? Kamar me suke? ³² Suna kama da yaran da suke zama a bakin kasuwa, suna kiran juna, suna cewa,

“ ‘Mun busa muku sarewa,
amma ba ku yi rawa ba,

Mun kuma yi muku waƙar makoki,
ba ku kuma yi kuka ba.’

³³ Gama Yohanna Mai Baftisma ya zo, ba ya cin burodi, ba ya shan ruwan inabi, sai kuka ce, ‘Ai, yana da aljani.’ ³⁴ Dan Mutum ya zo yana ci, yana sha, sai kuka ce, ‘Ga mai yawan ci, mashayi, da kuma abokin masu karɓar haraji da masu zunubi.’ ³⁵ Amma akan tabbatar da hikima ta gaskiya bisa ga dukan ‘ya’yanta.”

Mace mai zunubi ta shafe wa Yesu turare

³⁶ To, ana nan, sai ɗaya daga cikin Farisiyawa ya gayyaci Yesu cin abincin yamma a gidansa, ya kuwa tafi gidan Bafarisiyen, ya zauna a tebur.

³⁷ Da wata mace wadda ta yi rayuwar zunubi a wannan gari ta ji Yesu yana cin abinci a gidan Bafarisiyen, sai ta kawo ɗan tulun turaren alabasta, ³⁸ ta kuma tsaya daga bayansa, wajen kafafunsa tana kuka, sai hawayenta sun fara

zuba a kafafunsa. Sai ta goge su da gashin kanta, ta sumbace su, sa'an nan ta shafa musu turare.

³⁹ Da Bafarisiyen da ya gayyace shi, ya ga wannan, sai ya ce a ransa, "Da mutumin nan annabi ne, da ya san ko wace ce take tabansa, da kuma irin macen da take, cewa mai zunubi ce."

⁴⁰ Sai Yesu ya ce masa, "Siman, ina da abin da zan faɗa maka."

Shi kuwa ya ce, "Malam sai ka faɗa."

⁴¹ Yesu ya ce, "An yi waɗansu mutum biyu da suke riƙe bashin mai ba da rance. Ana bin guda dinari ɗari biyar, ɗayan kuma hamsin. ⁴² Dukan biyun suka gagara biyansa, sai ya yafe musu. To, a ganinka, wa zai fi kaunar mutumin nan?"

⁴³ Siman ya amsa ya ce, "A ganina, wanda aka yafe wa mai yawa ne."

Sai Yesu ya ce, "Ka faɗa daidai."

⁴⁴ Sai ya juya wajen macen, ya ce wa Siman, "Ka ga macen nan? Na shigo gidanka, ba ka ba ni ruwa don kafafuna ba, amma ta wanke kafafuna da hawayenta, ta kuma goge su da gashin kanta.

⁴⁵ Ba ka yi mini sumba ba, amma tun shigowata a nan, macen nan ba ta daina sumbar kafafuna ba. ⁴⁶ Ba ka shafa mai a kaina ba, amma ta zubo turare a kafafuna.

⁴⁷ "Saboda haka ina gaya maka, zunubanta masu yawa, an gafarta mata, gama kaunarta mai yawa ce. Amma wanda aka gafarta wa kaɗan kuwa, yakan nuna kauna kaɗan."

⁴⁸ Sai Yesu ya ce mata, "An gafarta miki zunubanki."

⁴⁹ Sauran bakin suka fara ce wa juna, "Wane ne wannan, wanda har yake gafarta zunubai?"

⁵⁰ Yesu ya ce wa macen, “Bangaskiyarki ta cece ki, ki sauka lafiya.”

8

Misalin mai shuka

¹ Bayan wannan sai Yesu ya zazzaga gari da kauye, yana wa’azin bisharar mulkin Allah. Sha Biyun nan kuwa suna tare da shi, ² da kuma waƙansu mata waƙanda aka warkar da su daga cututtukansu, da kuma mugayen ruhohi. Cikinsu akwai Maryamu (wadda ake kira Magdalin) wadda aljanu bakwai suka fito daga cikinta. ³ Da Yowanna matar Kuza, manajan iyalin Hiridus; da Suzana; da waƙansu mata da yawa. Waƙannan mata suna taimaka musu cikin hidima, daga cikin abin da suke da shi na zaman gari.

(Mattiyu 13.1-9; Markus 4.1-9)

⁴ Yayinda taron mai girma na taruwa, mutane kuma daga garuruwa dabam-dabam suna zuwa wurin Yesu, sai ya ba da wannan misali ya ce, ⁵ “Wani manomi ya fita domin ya shuka irinsa. Da yana watsa irin, sai waƙansu suka fāƙi a kan hanya, aka tattaka su, tsuntsayen sararin sama kuma suka cinye su. ⁶ Waƙansu suka fāƙi a kan dutse, da suka tsira sai suka yankwane don babu ruwa a wurin. ⁷ Waƙansu kuma suka fāƙi a cikin kaya. Da suka yi girma tare, sai kayan suka shaƙe su. ⁸ Waƙansu kuma har yanzu, suka fāƙi a kasa mai kyau, suka yi girma, suka ba da amfani ribi ɗari-ɗari, fiye da abin da aka shuka.”

Da faɗin haka sai ya ce, “Duk mai kunnen ji, yā ji.”

(Mattiyu 13.10-17; Markus 4.10-12)

⁹ Almajiransa suka tambaye shi ma’anar wannan misali. ¹⁰ Sai ya ce, “Ku ne aka ba sanin asirin mulkin Allah, amma ga sauran mutane kam, ina magana da misalai, saboda, “ko da yake suna kallo, ba za su gani ba, ko da yake suna ji, ba za su gane ba.’

(Mattiyu 13.18-23; Markus 4.13-20)

¹¹ “Ga ma’anar misalin, irin, shi ne maganar Allah. ¹² Waɗanda suka fāɗi a kan hanya su ne mutanen da suka ji, amma Iblis, yakan zo ya ɗauke maganar daga zuciyarsu, don kada su gaskata, su sami ceto. ¹³ Na kan dutse kuwa, su ne da jin maganar, sukan karɓa da murna, amma ba su da saiwa. Sukan gaskata na ɗan lokaci, amma lokacin gwaji, sai su ja da baya. ¹⁴ Irin da suka fāɗi a cikin kaya kuwa, su ne mutanen da suka ji, amma a kwana a tashi, tunanin kayan duniya, da neman arziki, da son jin daɗi, sukan hana su ba da ‘ya’ya. ¹⁵ Amma irin da suka fāɗi a kasa mai kyau kuwa, su ne mutane masu kyakkyawar zuciya, mai kyau, da suka ji, suka riƙe, suka kuma jimre har suka ba da ‘ya’ya.”

Fitila a kan wurin ajiye fitila

(Markus 4.21-25)

¹⁶ “Ba mai kuna fitila sa’an nan ya boye ta a cikin tulu, ko kuma ya sa ta a farkashin gado ba. A maimakon haka, yakan sa ta a kan wurin ajiye fitila, saboda mutane masu shigowa su ga haske.

¹⁷ Ba abin da yake boye da ba za a fallasa ba. Kuma ba abin da yake rufe, da ba za a sani ba, ko a fitar da shi a fili ba. ¹⁸ Saboda haka, ku yi tunani da kyau yadda kuke saurara. Duk wanda yake da shi, za a kara masa, duk wanda ba shi da shi kuma, abin da yake tsammani yana da shi ma, za a karbe daga gare shi.”

Mahaifyar Yesu da 'yan'uwansa
(Mattiyu 12.46-50; Markus 3.31-35)

¹⁹ Sai uwar Yesu da 'yan'uwansa suka zo, domin su gan shi, amma ba su iya zuwa kusa da shi ba, saboda taron. ²⁰ Sai wani ya fada masa cewa, “Ga uwarka da 'yan'uwanka suna tsaye a waje suna so su gan ka.”

²¹ Ya amsa ya ce, “**Mahaifyata da 'yan'uwana, su ne wafanda suke jin maganar Allah, suna kuma aikata ta.**”

Yesu ya kwantar da ruwa da iska
(Mattiyu 8.23-27; Markus 4.35-41)

²² Wata rana Yesu ya ce wa almajiransa, “**Mu haye zuwa wancan gefen tafkin.**” Sai suka shiga jirgin ruwa suka fara tafiya. ²³ Da suna cikin tafiya, sai barci ya kwashe shi. Sai wata babban iska ta taso kan tafkin, har ruwa ya fara shiga cikin jirgin. Suka shiga babban hatsari.

²⁴ Almajiran suka je suka tashe shi daga barci, suka ce, “Ubangiji, Ubangiji, za mu nutse!”

Ya tashi ya kwabe iskar da kuma haukar ruwan. Sai ruwan da iskar suka natsu. Kome ya yi tsit. ²⁵ Sai ya tambayi almajiransa, “**Ina bangaskiyarku?**”

A cikin tsoro da mamaki, suka ce wa junansu, “Wane ne wannan? Yana ba da umarni ga iska da ruwa ma, kuma suna biyayya da shi?”

Warkar da mai aljanu
(*Mattiyu 8.28-34; Markus 5.1-20*)

²⁶ Suka shiga jirgin ruwa zuwa yankin Gerasenawa da yake a hayin tafkin, daga wajen Galili. ²⁷ Da Yesu ya sauka daga jirgin, sai ga wani mutum mai aljanu daga garin. Mutumin ya dade bai sa tufafi ba, kuma ba ya zama a gida. Yana zama a cikin kaburbura. ²⁸ Da ya ga Yesu, sai mutumin ya daga murya da karfi, ya fādi a gabansa, yana ihu cewa, “Ina ruwanka da ni, Yesu, Dan Allah Mafi Daukaka? Ina rokonka, kada ka ba ni wahala!” ²⁹ Gama Yesu ya riga ya umarci mugun ruhun ya fita daga mutumin. Sau da yawa mugun ruhun ya sha kamunsa. Ko da yake akan daure shi hannu da kafa, da sarka, a kuma yi gadinsa, amma yakan tsinke sarkokinsa, aljanun kuma su kore shi zuwa wuraren kadaici, inda ba kowa.

³⁰ Yesu ya tambaye shi, “**Mene ne sunanka?**”

Sai ya amsa, “Tuli,”* gama aljanu masu dɓumbun yawa ne suna cikinsa. ³¹ Suka yi ta rokonsa kada yā umarce su su shiga ramin Abis.

³² A wurin kuwa, akwai babban garken aladu da suke kiwo a gefen tudu. Aljanun suka roki Yesu ya bar su, su shiga cikin aladun, ya kuwa yardar musu. ³³ Da aljanun suka fita daga cikin mutumin, sai suka shiga cikin aladun. Garken

* **8:30** Lejijon yana nufin Tuli.

kuma ya gangara daga kan tudun zuwa cikin tafkin, kuma suka nutse.

³⁴ Da masu kiwon aladun suka ga abin da ya faru, sai suka ruga da gudu zuwa garin da kewaye suka kai labari. ³⁵ Mutanen kuma suka fito don su ga abin da ya faru. Da suka iso wurin Yesu, sai suka tarar da mutumin da aljanun suka fita daga cikinsa, yana zaune kusa da Yesu sanye da tufafi, kuma cikin hankalinsa, sai tsoro ya kama su. ³⁶ Wadanda suka ga abin da faru, suka gaya wa mutanen yadda aka warkar da mai aljanun. ³⁷ Sai dukan mutanen yankin Gerasenawa suka roki Yesu ya bar su, don sun tsorata sosai. Sai Yesu ya shiga jirgin ruwa ya tafi.

³⁸ Mutumin da aka fitar da aljanun daga cikinsa, ya roki Yesu don yā tafi tare da shi, amma Yesu ya sallame shi ya ce, ³⁹ **“Koma gida, ka shaida babban alherin da Allah ya yi maka.”** Sai mutumin ya tafi yana faɗin abin da Yesu ya yi masa a duk garin.

*Yarinya da ta mutu da mace marar lafiya
(Mattiyyu 9.18-26; Markus 5.21-43)*

⁴⁰ Da Yesu ya koma, taron suka marabce shi, don dā ma duk suna jiransa. ⁴¹ Sai wani mutum mai suna Yayirus, wani mai mulkin majami'a, ya zo ya fāɗi a gaban Yesu, yana rokonsa ya zo gidansa, ⁴² domin diyarsa ɗaya tak, wadda ta kai shekara goma sha biyu, tana bakin mutuwa. Da Yesu yake kan hanyarsa, taron mutane masu yawa suka yi ta matsa shi a kowane gefe. ⁴³ A wurin kuwa, akwai wata mace wadda tana da

ciwon zubar da jini, har na shekara goma sha biyu, amma babu wanda ya iya warkar da ita. ⁴⁴ Sai ta zo ta bayansa, ta taɓa bakin rigarsa. Nan da nan, zubar da jininta ya tsaya.

⁴⁵ Yesu ya yi tambaya, **“Wa ya taɓa ni?”**

Bayan kowa ya yi musu, sai Bitrus ya ce, “Ubangiji, ai, mutane da yawa suna matsinka ta kowane gefe.”

⁴⁶ Amma Yesu ya ce, **“Wani ya taɓa ni, na san cewa iko ya fita daga wurina.”**

⁴⁷ Sai macen, da ta ga ba halin boyewa, sai ta fita, jikinta na rawa, ta fādi a gabansa. A gaban dukan mutanen, ta faɗi dalilin da ya sa ta taɓa shi, da yadda ta warke nan take. ⁴⁸ Sai Yesu ya ce mata, **“Diyata, bangaskiyarki ta warkar da ke. Ki sauka lafiya.”**

⁴⁹ Yayinda Yesu na cikin magana har yanzu, sai ga wani daga gidan Yayirus, mai mulkin majami’ar ya ce, “Kada ka kara damun malam, diyarka ta rasu.”

⁵⁰ Da Yesu ya ji wannan, sai ya ce wa Yayirus, **“Kada ka ji tsoro, ka gaskata, za a kuma warkar da ita.”**

⁵¹ Da ya iso gidan Yayirus, sai ya hana kowa yā bi shi cikin dakin, sai dai Bitrus, da Yohanna, da Yakub, da kuma mahaiɓin da mahaiɓiyar. ⁵² Ana cikin haka, dukan mutanen kuma sai kuka da makoki suke ta yi, domin yarinyar. Sai Yesu ya ce, **“Ka daina yin kuka, ba tā mutu ba, tana barci ne.”**

⁵³ Sai suka yi masa dariya, da yake sun san cewa, ta mutu. ⁵⁴ Amma Yesu ya kama ta a hannu ya ce, **“Diyata, tashi.”** ⁵⁵ Ruhunta ya

dawo, kuma ta tashi, nan take. Yesu ya ce musu, su ba ta wani abu tā ci. ⁵⁶ Iyayenta suka yi mamaki, amma ya ba su umarni kada su faɗa wa kowa abin da ya faru.

9

*Yesu ya aiki sha biyun
(Mattiyyu 10.5-15; Markus 6.7-13)*

¹ Bayan da Yesu ya tara Sha Biyun wuri ɗaya, sai ya ba su iko da izini na fitar da dukan aljanu, da na warkar da cututtuka. ² Ya kuma aike su, su yi wa'azin mulkin Allah, su kuma warkar da marasa lafiya. ³ Ya ce musu, “Kada ku ɗauki kome don tafiyar, wato, ba sanda, ba jaka, ba burodi, ba kuɗi, ba riga na biyu. ⁴ Duk gidan da kuka sauka, ku zauna nan sai kun bar garin. ⁵ In mutane ba su karɓe ku ba, sa'ad da kun bar garinsu, ku karkade kurar kafafunku don shaida a kansu.” ⁶ Sai suka tashi suka shiga ƙauye zuwa ƙauye suna wa'azin bishara, suna warkar da marasa lafiya a ko'ina.

(Mattiyyu 14.1-12; Markus 6.14-29)

⁷ Yanzu fa, Hiridus mai sarauta ya ji labarin dukan abubuwan da suke faruwa. Sai ya rikice, don waɗansu mutane suna cewa, Yohanna Mai Baftisma ne ya tashi daga matattu, ⁸ waɗansu kuma suna cewa, annabi Iliya ne ya sāke bayyana. Waɗansu kuma har wa yau, suna cewa, ɗaya daga cikin annabawa na ɗā ne, ya tashi. ⁹ Amma Hiridus ya ce, “Yohanna dai na yanke kansa, amma wanne mutum ne nake

jin labarin abubuwan nan a kansa?" Sai ya yi kokari ya ga Yesu.

Yesu ya ciyar da dubu biyar

(Mattiyu 14.13-21; Markus 6.30-44; Yohanna 6.1-14)

¹⁰ Da manzannin suka dawo, sai suka fadfa wa Yesu abin da suka yi. Sai ya dauke su, suka keke kansu su kadai, zuwa wani gari da ake kira Betsaida. ¹¹ Amma taron mutane suka ji labari, sai suka bi shi. Ya marabce su, kuma ya yi musu magana a kan mulkin Allah, ya kuma warkar da masu bukatar warkarwa.

¹² Da rana ta kusa faduwa, sai Sha Biyun suka zo wurinsa, suka ce, "Ka sallami taron domin su shiga kauyuka na kewaye, su nemi abin da za su ci, da wurin kwana, don inda muke, ba kowa."

¹³ Yesu ya ce, "**Ku, ku ba su wani abu su ci.**"

Sai suka ce masa, "Muna da burodi biyar da kifi biyu kadai. Sai dai, in mun je mu sayi abinci domin dukan wannan taron." ¹⁴ Maza kadai sun kai kusan dubu biyar.

Amma ya ce wa almajiransa, "**Ku sa su su zauna a kungiya hamsin-hamsin.**" ¹⁵ Haka almajiran suka yi, kowa kuwa ya zauna. ¹⁶ Sai Yesu ya dauki burocin biyar da kifin biyun, ya daga kansa sama, ya yi godiya, ya kuma kakkarya su. Ya ba wa almajiransa, domin su rarraba wa mutanen. ¹⁷ Duka kuwa suka ci suka koshi. Almajiran suka kwashe ragowar gutsatsarin cike da kwanduna goma sha biyu.

Shaidar Bitrus a kan Yesu

(Mattiyu 16.13-19; Markus 8.27-29)

¹⁸ Wata rana sa'ad da Yesu yana addu'a a boye, almajiransa kuma suna tare da shi, sai ya tambaye, su ya ce, **“Wa, taron mutane ke ce da ni?”**

¹⁹ Suka amsa, suka ce, “Wadansu suna cewa, Yohanna Mai Baftisma, wadansu kuma annabi Iliya, har wa yau wadansu suna cewa, kai ɗaya daga cikin annabawan da ne, da ya tashi da rai.”

²⁰ **“Amma ku fa, wa, kuke ce da ni?”**

Bitrus ya amsa ya ce, “Kiristi na Allah.”

(Mattiyu 16.20-28; Markus 8.30-9.1)

²¹ Yesu ya gargade su da ƙarfi, kada su gaya wa kowa wannan magana. ²² Ya sāke cewa, **“Dole ne Dan mutum ya sha wahaloli da yawa, dattawa, da manyan firistoci, da malaman dokoki kuma su ƙi shi, kuma dole a kashe shi, a rana ta uku kuma a tā da shi da rai.”**

²³ Sai ya ce wa dukansu, **“In wani zai bi ni, dole yā mūsanta kansa, ya ɗauki gicciyensa kowace rana, ya bi ni. ²⁴ Gama duk mai son ceton ransa zai rasa shi, amma duk wanda ya rasa ransa saboda ni zai same shi. ²⁵ Ina amfani, in mutum ya ribato duniya duka, amma ya rasa ransa, ko kuma ya yi hasarar ransa. ²⁶ Duk wanda yake jin kunyana da na kalmomina, Dan Mutum ma zai ji kunyarsa sa'ad da zai zo a cikin ɗaukakarsa, da ɗaukakar Uban, da kuma ta tsarkaka mala'ikun.**

²⁷ **“Gaskiya nake gaya muku, wadansu da suke tsattsaye a nan ba za su ga mutuwa ba, sai sun ga mulkin Allah.”**

Sāke kamanni

(Mattiyu 17.1-8; Markus 9.2-8)

²⁸ Bayan kamar kwana takwas da yin wannan magana, sai Yesu ya dfauki Bitrus, da Yohanna, da kuma Yakub, suka hau kan dutse tare don yin addu'a. ²⁹ Yana cikin addu'a, sai kamannin fuskarsa ta sãke, tufafinsa kuma suka zama da haske kamar hasken walkiya. ³⁰ Sai ga mutum biyu, Musa da Iliya, suka bayyana cikin kyakkyawar daraja, suna magana da Yesu. ³¹ Suka yi zance a kan tashinsa, wanda shi ya kusan ya kawo ga cikarsa a Urushalima. ³² Barci kuwa ya kama Bitrus da abokan tafiyarsa sosai. Da idanunsu suka warware, sai suka ga dfaukakarsa da kuma mutum biyun tsaye tare da shi. ³³ Da mutanen na barin Yesu, sai Bitrus ya ce masa, "Ubangiji, ya yi kyau da muke nan. Bari mu kafa bukkoki guda uku, wato, ɗaya dominka, ɗaya domin Musa, ɗaya kuma domin Iliya." (Bai ma san abin da yake faɗi ba.)

³⁴ Yayinda yake cikin magana, sai wani girgije ya bayyana ya rufe su, sai suka ji tsoro, yayinda suke shiga cikin girgijen. ³⁵ Wata murya ta fito daga cikin girgijen, tana cewa, "Wannan Dana ne, zababbena, ku saurare shi." ³⁶ Da muryar ta gama magana, sai suka tarar Yesu shi kaɗai ne. Almajiran kuwa suka riƙe wannan al'amari a zukatansu. A lokacin nan, ba su gaya wa kowa abin da suka gani ba.

*Warkar da yaro mai mugun ruhu
(Mattiyu 17.14-18; Markus 9.14-27)*

³⁷ Kashegari, sa'ad da Yesu tare da almajiran nan uku suka sauka daga kan dutsen, sai taro mai yawa ya haɗu da shi. ³⁸ Sai wani mutum

daga cikin taron ya yi kira da karfi ya ce, “Malam, ina rokonka, ka dubi dan nan nawa, gama shi ne kadai nake da shi. ³⁹ Wani ruhu yakan kama shi, sai ya yi ihu farar ɗaya. Yakan sa shi farfadiya, har bakinsa ya yi kumfa. Da kyar yake barinsa, yana kuwa kan hallakar da shi. ⁴⁰ Na roki almajiranka su fitar da shi, amma ba su iya ba.”

⁴¹ Yesu ya amsa ya ce, “**Ya karkataccen zamani marar bangaskiya, har yaushe ne zan kasance tare da ku, ina kuma hakuri da ku? Kawo yaronka nan.**”

⁴² Yaron yana kan zuwa ke nan, sai aljanin ya buga shi kasa, cikin farfadiya. Amma Yesu ya kwabe mugun ruhun, ya warkar da yaron, sai ya mika shi ga mahaifinsa. ⁴³ Duk suka yi mamakin girman Allah.

(Mattiyu 17.22,23; Markus 9.30-32)

Yayinda kowa yana cikin mamakin dukan abubuwan da Yesu ya yi, sai ya ce wa almajiransa, ⁴⁴ “**Ku kasa kunne da kyau ga abin da zan faɗa muku. Za a bashe Dan Mutum ga hannun mutane.**” ⁴⁵ Amma ba su fahimci abin da yake nufi da wannan magana ba. Ba su gane ba, don an boye musu shi. Su kuwa sun ji tsoro su tambaye shi.

Wa zai zama mafi girma?

(Mattiyu 18.1-5; Markus 9.33-37)

⁴⁶ Wata gardama ta tashi a tsakanin almajiran, a kan ko wane ne a cikinsu zai zama mafi girma ⁴⁷ Da yake Yesu ya san tunaninsu, sai ya ɗauki wani karamin yaro, ya sa ya tsaya kusa da shi.

⁴⁸ Sai ya ce musu, “Duk wanda ya karbi wannan karamin yaron a cikin sunana, ni ya karɓa, kuma duk wanda ya karɓe ni, ya karbi wanda ya aiko ni ne. Gama mafi kankanta duka a cikinku, shi ne kuma mafi girma.”

(Markus 9.38-40)

⁴⁹ Sai Yohanna ya ce, “Ubangiji, mun ga wani mutum yana fitar da aljanu a cikin sunanka, muka yi koƙarin hana shi, don shi ba ɗaya ba ne daga cikinmu.”

⁵⁰ Yesu ya ce, “Kada ku hana shi, gama duk wanda ba ya gaba da ku, naku ne.”

Hamayyar Samariyawa

⁵¹ Da lokaci ya yi kusa da za a ɗauki Yesu zuwa sama, sai ya ɗaura niyyar tafiya Urushalima.

⁵² Sai ya aiki ‘yan sako, su yi gaba. Su kuwa, suka shiga cikin wani kauyen Samariyawa, don su shirya masa abubuwa. ⁵³ Amma mutanen kauyen ba su karɓe shi ba, don yana kan hanyar zuwa Urushalima ne. ⁵⁴ Da almajiransa, Yakub da Yohanna suka ga haka, sai suka yi tambaya suka ce, “Ubangiji, kana so mu kira wuta ta sauka daga sama ta hallaka su?” ⁵⁵ Amma Yesu ya juya, ya kwaɓe su. ⁵⁶ Sai shi da almajiransa suka tafi wani kauye.

Wahalar bin Yesu (Mattiyu 8.19-22)

⁵⁷ Suna kan tafiya a hanya, sai wani mutum ya ce masa, “Zan bi ka, duk inda za ka.”

⁵⁸ Yesu ya ce, “Yanyawa suna da ramummuka, tsuntsayen sararin sama suna da shekuna,

amma Dan Mutum ba shi da wurin da zai sa kansa.”

⁵⁹ Ya kuma ce wa wani mutum, “Ka bi ni.”

Amma mutumin ya amsa ya ce, “Ubangiji, bari in je in binne mahaifina tukuna.”

⁶⁰ Yesu ya ce masa, “Ka bar matattu su binne matattunsu, amma kai, ka je ka yi shelar mulkin Allah.”

⁶¹ Har wa yau, wani ya ce, “Zan bi ka, Ubangiji, amma ka bar ni in je in yi bankwana da iyalina tukuna.”

⁶² Yesu ya amsa ya ce, “Babu wani da yakan sa hannunsa a garman shanu, sa’an nan ya waiwaya baya, da ya isa ya shiga hidima a cikin mulkin Allah ba.”

10

Yesu ya aiki saba'in da biyu

¹ Bayan haka, Ubangiji ya naɗa waɗansu mutum saba'in da biyu, ya aike su biyu-biyu, su riga shi yin gaba zuwa kowane gari da kowane wuri da zai shiga. ² Ya ce musu, “Girbi na da yawa, amma ma'aikata kaɗan ne. Saboda haka, ku roki Ubangijin girbi ya aikar da ma'aikata zuwa gonarsa. ³ Ku tafi! Ina aikan ku kamar tumaki cikin kyarketai. ⁴ Kada ku ɗauki jakar kuɗi, ko jaka, ko takalma. Kada ma ku gai da kowa a kan hanya.

⁵ “Sa'ad da kuka shiga wani gida, ku fara da cewa, ‘Salama a gare ku mutanen gida.’ ⁶ In akwai mutum mai salama a gidan, salamarku za ta kasance tare da shi, in kuwa babu, salamarku za ta koma muku. ⁷ Ku zauna a wannan gidan,

kuna ci kuna shan duk abin da suka ba ku, gama ma'aikaci ya cancanci albashinsa. Kada ku yi yawan sàke masauki, daga gida zuwa gida.

⁸ “Sa’ad da kuka shiga garin, kuma aka karɓe ku, ku ci ko mene ne da aka ajiye a gabanku. ⁹ Ku warkar da marasa lafiya da suke wurin. Ku kuma faɗa musu cewa, ‘Mulkin Allah yana kusa da ku.’ ¹⁰ Amma sa’ad da kuka shiga garin, kuma ba a karɓe ku ba, ku bi titi-titi ku ce, ¹¹ ‘Ko furar garinku da kuke manne a kafafunmu, mun karkafe muku. Duk da haka, ku tabbatar da wannan, “Mulkin Allah yana kusa.”’ ¹² Ina dai faɗa muku, a ranan nan, za a fi jin tausayin Sodom fiye da wannan garin.

(Mattiyu 11.20-24)

¹³ “Kaitonki, Korazin! Kaitonki, Betsaida! Ai, da a ce a Taya da Sidon ne aka yi ayyukan banmamaki da aka yi a cikinku, da tuni sun tuba, suna zama cikin rigar makoki da toka. ¹⁴ A ranar shari’a, za a fi jin tausayin Taya da Sidon fiye da ku. ¹⁵ Ke kuma Kafarnahum, kina tsammani za ki sami faukaka ne? A’a, za a hallaka ki.

¹⁶ “Wanda ya saurare ku, ni yake saurara. Wanda ya fi ku, ni yake fi. Amma wanda ya fi ni kuwa, ya fi wanda ya aiko ni ne.”

¹⁷ Mutum saba’in da biyun nan suka dawo da murna, suka ce, “Ubangiji, har mun sha karfin aljanu ma a cikin sunanka.”

¹⁸ Sai ya amsa ya ce, “Na ga Shaidan ya faɗi daga sama kamar walkiya. ¹⁹ Na ba ku iko da za ku tattaka macizai, da kunamai, ku kuma shawo kan dukan ikon abokin gāba, kuma ba wani lahani da zai same ku. ²⁰ Duk da haka,

kada ku yi farin ciki da cewa, kun sha karfin ruho, amma ku yi farin ciki, domin an rubuta sunayenku a sama.”

(Mattiya 11.20-24)

²¹ A wannan lokaci, Yesu, cike da murna ta wurin Ruhu Mai Tsarki ya ce, “Na yabe ka, ya Uba, Ubangijin sama da kasa, domin ka boye wafannan abubuwa ga masu hikima, da masu ilimi, ka kuma bayyana su ga kananan yara. I, ya Uba, gama wannan shi ne nufinka mai kyau.

²² “Ubana ya danka mini dukan kome. Ba wanda ya san Dan sai Uban, kuma ba wanda ya san Uban, sai Dan, da kuma wafanda Dan ya zaba ya bayyana musu shi.”

²³ Sai ya juya wajen almajiransa, ya ce musu a boye, “Albarka ga idanun da suka ga abin da kuke gani. ²⁴ Ina faɗa muku, annabawa da sarakuna da yawa sun so su ga abin nan da kuke gani, amma ba su gani ba. Sun so su ji abin da kuke ji, amma ba su ji ba.”

Misalin mutumin Samariya nagari

²⁵ Wata rana, sai wani masanin dokoki ya mife tsaye don ya gwada Yesu. Ya tambaya ya ce, “Malam, me zan yi don in gāji rai madawwami?”

²⁶ Yesu ya amsa ya ce, “Me aka rubuta a cikin Doka? Yaya kake karanta ta?”

²⁷ Sai ya amsa ya ce, “‘Ka kaunaci Ubangiji Allahnka da dukan zuciyarka, da dukan ranka, da dukan karfinka, da kuma dukan hankalinka’; kuma, ‘Ka kaunaci makwabcinka kamar kanka.’”

²⁸ Yesu ya ce, “Ka amsa daidai. Ka yi haka, kuma za ka rayu.”

²⁹ Amma domin ya käre kansa, sai ya tambayi Yesu ya ce, “Shin, wane ne makwabcina?”

³⁰ Yesu ya amsa ya ce, “Wani mutum ya tashi daga Urushalima za shi Yeriko, sai ya fāḍi a hannun mafasa, wato, ‘yan fashi. Suka kwace tufafinsa, suka yi masa dūka, suka bar shi nan bakin rai da mutuwa. ³¹ Ya zamana wani firist ya bi kan wannan hanya. Da ya ga mutumin, sai ya bi gefe ya wuce abinsa. ³² Haka ma wani daga kabilar Lawi, mai hidima cikin haikali, da ya zo wurin, ya gan shi, sai shi ma ya bi gefe ḍaya, ya wuce abinsa. ³³ Amma wani mutumin Samariya da yake kan tafiya, da ya kai inda mutumin yake, ya gan shi, sai ya ji tausayinsa. ³⁴ Ya je wurinsa, ya daddaure masa raunukansa, sa’an nan ya zuba mai, da ruwan inabi. Ya ḍauki mutumin ya sa a kan jakinsa, ya kai shi wani masauki, ya yi jinyarsa. ³⁵ Kashegari, sai ya ḍauki dinari biyu, ya ba wa mai masaukin ya ce, ‘Ka lura da shi, bayan na dawo, zan biya ka duk abin da ka kara kashewa a kansa.’

³⁶ “A ganinka, a cikin waƙannan mutane uku, wane ne makwabcin mutumin da ya fāḍi a hannun mafasa?”

³⁷ Masanin dokoki ya amsa ya ce, “Wanda ya nuna masa jinkai.”

Yesu ya ce masa, “Je ka, ka yi haka nan.”

A gidan Marta da Maryamu

³⁸ Yayinda Yesu da almajiransa suna cikin tafiya, sai ya kai wani kauye inda wata mace mai suna Marta ta marabce shi a gidanta. ³⁹ Tana da ‘yar’uwa mai suna Maryamu, wadda ta zauna

a gaban Ubangiji tana jin maganarsa. ⁴⁰ Marta kuwa, aikin hidima da ya kamata a yi, ya dfauke mata hankali, sai ta zo wurin Yesu, ta ce, “Ubangiji, ba ka damu da yadda ‘yar’uwata ta bar mini aiki ni kadai ba? Gaya mata ta taimake ni!”

⁴¹ Amma Ubangiji ya amsa ya ce, “Marta, Marta, hankalinki ya tashi, kuma kina damuwa a kan abubuwa da yawa. ⁴² Amma abu daya tak ake bukata, Maryamu ta zabi abin da ya fi kyau, kuma ba za a raba ta da shi ba.”

11

Koyarwar Yesu a kan addu’a
(Mattiyu 6.9-13; 7.7-11)

¹ Wata rana Yesu yana addu’a a wani wuri. Da ya gama, sai daya daga cikin almajiransa ya ce masa, “Ubangiji, ka koya mana yin addu’a, kamar yadda Yohanna ya koya wa almajiransa.”

² Sai ya ce musu, “Sa’ad da kuke yin addu’a ku ce,
“ ‘Ya Uba,
sunanka mai tsarki ne
mulkinka ya zo.

³ Ka ba mu kowace rana abincin yini.

⁴ Ka gafarta mana zunubanmu,
kamar yadda mu ma ke gafarta wa duk
wanda ya yi mana laifi.

Kada ka bari a kai mu cikin jarraba.’ ”

⁵ Sa’an nan ya ce musu, “Da a ce dayanku yana da aboki, sa’an nan ya je wurinsa da tsakar dare ya ce, ‘Aboki, ranta mini burodi guda uku,

⁶ domin wani abokina da yake tafiya ya sauka

a wurina. Ga shi, ba ni da abinci da zan ba shi.’ ⁷ Sai wanda yake cikin daki ya amsa ya ce, ‘Kada ka dame ni. An riga an kulle kofa, da ni da yarana kuwa mun kwanta, ba zan iya tashi in ba ka kome ba.’ ⁸ Ina gaya muku, ko da yake ba zai so ya tashi ya ba shi burocin don shi abokinsa ne ba, duk da haka, zai tashi ya ba shi yawan abin da yake bukata, saboda nacewarsa.

⁹ “Don haka ina fada muku, ku roka, za a ba ku, ku nema za ku samu, ku kwankwasa za a kuwa buɗe muku kofa. ¹⁰ Gama duk wanda ya roka, yana karɓa, mai nema yana samu, wanda ya kwankwasa kuma, za a buɗe masa kofa.

¹¹ “Wane mahaifi ne a cikinku, in ɗansa ya roke shi kifi, zai ba shi maciji a maimakon, ¹² ko kuma in ya roki kwai, ya ba shi kunama? ¹³ In fa haka ne, ko da yake ku mugaye ne, kun san ba ‘ya’yanku kyautai masu kyau, balle fa Ubanku na sama, zai yi fiye da haka, ta wurin ba da Ruhu Mai Tsarki, ga masu rokonsa!”

Yesu da Be’elzebub
(*Mattiyu 12.22-30; Markus 3.20-27*)

¹⁴ Sa’ad da Yesu yake fitar da wani beben aljani daga wani mutum, da aljanin ya fita, sai mutumin wanda da bebe ne, ya yi magana, taron kuwa suka yi mamaki. ¹⁵ Amma waɗansunsu suka ce, “Ai, da ikon Be’elzebub, sarkin aljanu ne, yake fitar da aljanu.” ¹⁶ Waɗansu kuma suka gwada shi, ta wurin neman yã nuna musu wata alama daga sama.

¹⁷ Yesu kuwa ya san tunaninsu, sai ya ce musu, “Duk mulkin da yake gāba da kansa, zai lalace,

kuma gidan da yake gaba da kansa zai rushe. ¹⁸ In Shaidan yana gāba da kansa, yaya mulkinsa zai tsaya? Ina faɗin haka domin kun ce, da ikon Be'elzebub nake fitar da aljanu. ¹⁹ In da ikon Be'elzebub nake fitar da su, to, da ikon wa masu binku suke fitar da su? Saboda haka, za su zama alkalanku ke nan. ²⁰ Amma in da ikon Allah ne ni nake fitar da aljanu, ashe, mulkin Allah ya zo muku ke nan.

²¹ “Sa’ad da mutum mai karfi, wanda yake da makamai yana gadin gidan kansa, an tsare lafiyar dukiyarsa ke nan. ²² Amma in wani wanda ya fi shi karfi, ya faɗa masa ya kuma sha karfinsa, yakan kwace makaman da mutumin ke dogara da su, ya kuma rarraba ganima.

²³ “Wanda ba ya tare da ni, yana gāba da ni, wanda kuma ba ya tarawa da ni, watsarwa yake yi.

(Mattiyu 12.43-45)

²⁴ “Lokacin da mugun ruhu ya fita daga mutum, sai ya bi ta wuraren da ba mutane, yana neman hutu, amma ya kāsa samu, sai ya ce, ‘Zan koma gidan da na bari.’ ²⁵ Sa’ad da ya koma, ya tarar da gidan a share da tsabta, kuma a shirye. ²⁶ Sai ya je ya ɗebo waɗansu ruhohi bakwai da suka fi shi mugunta, sai su shiga su zauna a wurin. Karshen wannan mutum kuwa zai fi farkonsa muni.”

²⁷ Da Yesu yake cikin faɗin waɗannan abubuwa, sai wata mace daga cikin taron ta ɗaga murya ta ce masa, “Mai albarka ce uwar da ta haife ka, wadda ka sha mamanta.”

²⁸ Yesu ya amsa ya ce, “A maimakon, masu albarka ne wafanda suke jin maganar Allah, suna kuma biyayya da ita.”

Alamar Yunana
(*Mattiyu 12.38-42; Markus 8.12*)

²⁹ Da taron mutane suka karu, sai Yesu ya ce, “Wannan mugun zamani ne. Tana neman wani abin banmamaki, amma ba ko daya da za a ba ta, sai dai ta Yunana. ³⁰ Kamar yadda Yunana ya zama alama ga mutanen Ninebe, haka ma Dan Mutum zai zama ga zamanin nan. ³¹ A ranar shari’a, Sarauniyar Kudu za ta tashi tsaye tare da wannan zamani, ta yanke wa wannan zamani hukunci, domin ta zo daga farshen duniya ta saurari hikimar Solomon, ga shi kuwa, shi wanda ya fi Solomon girma, na nan. ³² A ranar shari’a, mutanen Ninebe za su tashi tsaye tare da wannan zamani, su yanke wa wannan zamani hukunci. Gama sun tuba sa’ad da Yunana ya yi musu wa’azi. Ga shi yanzu, shi wanda ya fi Yunana girma, na nan.

Fitilar jiki
(*Mattiyu 5.15; 6.22,23*)

³³ “Babu wanda yakan kuna fitila sa’an nan ya boye ta, ko ya rufe ta da murfi ba. A maimako, yakan ajiye ta a kan wurin ajiye fitila, don masu shiga su ga haske. ³⁴ Idonka shi ne fitilar jikinka. Sa’ad da idanunka suna da lafiya, dukan jikinka ma na cike da haske, amma sa’ad da idanunka suna da lahani, dukan jikinka ma na cike da duhu. ³⁵ Ka lura fa, kada hasken da yake cikinka ya zamana duhu ne. ³⁶ Saboda haka, in dukan

jikinka yana cike da haske, ba inda ke da duhu, jikinka kuwa zai kasance da haske gaba daya, kamar yadda hasken fitila yake haskaka ka.”

La’anu a kan Farisiyawa da kuma masanan doka

(Mattiyu 5.15; 6.22,23)

³⁷ Da Yesu ya gama magana, sai wani Ba-farisiye ya gayyace shi cin abinci tare da shi. Sai kuwa ya shiga ya zauna a tebur. ³⁸ Amma Bafarisiyen ya lura cewa, Yesu bai wanke hannu kafin ya ci abinci ba, sai mamaki ya kama shi.

³⁹ Sai Ubangiji ya ce masa, “Ku Farisiyawa, kukan wanke bayan kwano da kwaf, amma a ciki kuna cike da kwaɗayi da mugunta. ⁴⁰ Ku wawayen mutane! Ashe, wanda ya yi bayan, ba shi ne kuma ya yi cikin ba? ⁴¹ Ku ba matalauta abin da yake cikin kwano, kuma kome zai zama muku da tsabta.

⁴² “Kaitonku, Farisiyawa, domin kuna ba wa Allah zakka na na’ana’arku, da karkashinku, da kuma sauran ganyen lambunku iri-iri, amma kun kyale adalci da kaunar Allah. Ya kamata da kun kiyaye na karshen, ban ba barin na farkon.

⁴³ “Kaitonku, Farisiyawa, domin kun cika son wuraren zama masu daraja a majami’u, da kuma yawan gaisuwa a wuraren kasuwanci.

⁴⁴ “Kaitonku, domin ku kamar kaburbura ne da ba a sa musu alama ba, waɗanda mutane suke takawa don rashin sani.”

⁴⁵ Sai ɗaya daga cikin masanan dokoki ya ce wa Yesu, “Malam, in ka faɗi waɗannan abubuwa haka, kai kuma ka zage mu ke nan.”

⁴⁶ Yesu ya amsa ya ce, “Ku masanan dokoki ma, kaitonku, domin kun dɔra wa mutane kaya masu nauyi waɗanda da kyar suke dɔaukawa, amma ku da kanku ba za ku sa ko yatsa dɔaya, don ku taimake su ba.

⁴⁷ “Kaitonku, domin kun gina kaburbura saboda annabawa, nan kuwa kakannin-kakanninku ne suka kashe su. ⁴⁸ Wannan ya shaida cewa kun amince da abin da kakannin-kakanninku suka yi. Sun karkashe annabawa, ku kuma kun gina kaburburansu. ⁴⁹ Saboda haka, Allah a cikin hikimarsa ya ce, ‘Zan aika musu da annabawa da manzanni. Za su kashe waɗansu, su kuma tsananta wa waɗansu.’ ⁵⁰ Saboda haka, alhakin jinin dukan annabawa da aka kashe, tun farkon duniya, yana kan wannan zamani, ⁵¹ wato, tun daga jinin Habila, har zuwa jinin Zakariya, wanda aka kashe tsakanin bagade da mazauni. I, ina gaya muku, alhakin su duka yana kan wannan zamani.

⁵² “Kaitonku, masanan dokoki, domin kun dɔauke mabuɗin ilimi. Ku kanku ba ku shiga ba, kuma kun hana wa waɗanda suke shiga, su shiga.”

⁵³ Da Yesu ya bar wurin, sai Farisiyawa da malaman dokoki suka fara gaba mai tsanani da shi, kuma suna tsokanansa da tambayoyi.

⁵⁴ Suna fakonsa, don su kama shi a kan wata magana da zai faɗa.

12

Faɗakarwa da karfafawa

¹ Ana nan sa'ad da taron dubban mutane suka taru har suna tattaka juna, Yesu fara yin magana, da farko da almajiransa ya ce, “Ku yi hankali da yistin Farisiyawa, wato, munafunci. ² Ba abin da yake rufe da ba za a fallasa ba, ko kuma abin da yake boye da ba za a bayyana ba. ³ Abin da kuka fadfa a cikin duhu, za a ji shi a hasken rana. Kuma abin da kuka fadfa a kunne, a cikin dakunan ciki-ciki, za a yi shelarsa daga kan rufin dakuna.

(Mattiyu 10.28-31)

⁴ “Ina dai gaya muku abokaina, kada ku ji tsoron masu kashe jiki, amma bayan haka, ba sauran abin da za su iya yi. ⁵ Amma zan nuna muku wanda za ku ji tsoronsa. Ku ji tsoron wanda, bayan da ya kashe jikin, yana da iko ya jefa ku cikin jahannama ta wuta. I, ina gaya muku, ku ji tsoronsa. ⁶ Ba ana sayar da kanari biyar a kan kobo biyu ba? Duk da haka, Allah bai manta da ko dayansu ba. ⁷ Tabbatacce, gashin kanku din nan ma, an kidaya su duka. Kada ku ji tsoro. Darajarku ta fi na kanari masu yawa girma.

(Mattiyu 10.32,33; 12.32; 10.19,20)

⁸ “Ina gaya muku, duk wanda ya shaida ni a gaban mutane, Dan Mutum ma zai shaida shi a gaban mala'ikun Allah. ⁹ Amma wanda ya yi musun sanina a gaban mutane, shi ma za a yi musunsa a gaban mala'ikun Allah. ¹⁰ Kuma duk wanda ya fadfi kalmar zagi a kan Dan Mutum, za a gafarta masa, amma duk wanda ya saba wa Ruhu Mai Tsarki, ba za a gafarta masa ba.

¹¹ “Sa’ad da an kai ku a gaban majami’u, da gaban masu mulki, da kuma gaban masu iko, kada ku damu da yadda za ku kāre kanku, ko kuma abin da za ku faɗa, ¹² gama Ruhu Mai Tsarki zai koya muku abin da ya dace ku faɗa a lokacin.”

Misalin wawa mai arziki

¹³ Sai wani mutum daga cikin taron ya ce masa, “Malam, ka ce wa ɗan’uwana ya raba gādon da ni.”

¹⁴ Yesu ya amsa masa ya ce, “Kai, wa ya naɗa ni alkali, ko mai sulhu a tsakaninku?” ¹⁵ Sai ya ce musu, “Ku lura fa! Ku tsare kanku daga dukan kowane irin kwaɗayi. Ran mutum ba ya danganta a kan yawan dukiyarsa ba.”

¹⁶ Sai ya gaya musu wannan misali ya ce, “Gonar wani mai arziki ta ba da amfani sosai. ¹⁷ Ya yi tunani a ransa ya ce, ‘Ba ni da inda zan ajiye amfanin gonana. Me zan yi ke nan?’

¹⁸ “Sai ya ce, ‘Ga abin da zan yi. Zan rushe rumbunana, in gina manya, in zuba dukan hatsina da kayana a ciki. ¹⁹ Ni kuma zan ce wa raina, “Kana da kaya da yawa masu kyau, da aka yi ajiyarsu domin shekaru da dama masu zuwa. Yi hutunka, ka ci, ka sha, ka yi annashuwa.”’

²⁰ “Amma Allah ya ce masa, ‘Kai wawa! A wannan dare za a nemi ranka. Bayan haka, wa zai gāji abin da ka tara wa kanka?’

²¹ “Haka zai zama ga duk wanda ya tara wa kansa dukiya, amma ba shi da arziki a gaban Allah.”

*Kada ku damu
(Mattiyu 6.25-34)*

²² Sai Yesu ya ce wa almajiransa, “Saboda haka, ina faɗa muku, kada ku damu game da rayuwarku, abin da za ku ci, ko kuma game da jikinku, abin da za ku yafa. ²³ Rai ya fi abinci, jiki kuma ya fi tufafi. ²⁴ Ku dubi hankaki. Ba sa shuki ko girbi, kuma ba su da ɗakin ajiya ko rumbu ba, duk da haka, duk da haka, Allah na ciyar da su. Darajarku ta fi na tsuntsaye sau da yawa! ²⁵ Wane ne a cikinku ta wurin damuwarsa, zai iya kara ko sa’a ɗaya ga rayuwarsa? ²⁶ Tun da ba za ku iya yin wannan kanƙanin abu ba, me ya sa kuke damuwa a kan sauran?

²⁷ “Ku dubi yadda furanni suke girma. Ba sukan yi aiki, ko saka ba, duk da haka, ina faɗa muku cewa, ko Solomon cikin kyakkyawan darajarsa duka, bai yafa kayan ado da ya kai kamar na ko ɗaya a cikinsu ba. ²⁸ In haka ne Allah yake yi wa ciyayin jeji sutura, wadda yau suna nan, sa’an nan gobe kuma a jefa cikin wuta, Allah ba zai yi muku sutura fiye da ciyayin jeji ba, ya ku masu karancin bangaskiya! ²⁹ Kada ku sa zuciyarku a kan abin da za ku ci, ko abin da za ku sha, kada ku damu a kan su. ³⁰ Gama duniya da ba tā san Allah ba, tana faman neman dukan waɗannan abubuwa, Ubanku na sama kuwa, ya san kuna buƙatarsu. ³¹ Amma ku nemi mulkinsa, za a kuwa kara muku waɗannan abubuwa.

³² “Ya karamin garke, kada ku ji tsoro, gama ya gamshi Ubanku ya ba ku mulkin. ³³ Ku sayar da dukiyarku, ku ba wa matalauta. Ku yi wa kanku jakar kuɗin da ba za su lalace ba. Ku yi wa kanku ajiyar dukiyar da ba za tā kare ba a sama, inda ɓarawo ba zai yi kusa ba, asu kuma ba za su iya

su lalatar ba. ³⁴ Gama inda dukiyarku take, nan ne zuciyarku ma take.

Zama a faɗaƙe
(*Mattiyu 24.45-51*)

³⁵ “Ku shirya ɗamara don hidima. Ku bar fitilunku suna ci, ³⁶ kamar maza da suke jiran maigidansu ya dawo daga bikin aure. Saboda duk lokacin da ya dawo ya kwankwasa kofa, a shirye suke su buɗe masa nan da nan. ³⁷ Zai zama da albarka in maigida ya dawo, ya tarar da bayinsa suna zaman tsaro. Gaskiya ni faɗa muku, zai sa kayan hidima da kansa, ya sa bayinsa su zauna kan tebur, sa’an nan ya yi musu hidimar abinci. ³⁸ Zai zama da albarka ga bayin da maigidansu ya iske su, suna zaman tsaro, a duk lokacin da ya dawo, ko da ya dawo a sa’a ta biyu, ko ta uku na tsakar dare ne. ³⁹ Amma ku fahimci wannan. Da maigida ya san sa’ar da barawo zai zo, ai, da ba zai bari a shiga, a fasa masa gida ba. ⁴⁰ Ku ma, sai ku zauna da shiri, domin Dan Mutum zai zo a sa’ar da ba ku yi tsammani ba.”

⁴¹ Bitrus ya yi tambaya ya ce, “Ya Ubangiji, mu ne kake faɗa wa wannan misali, ko kuwa ga kowa da kowa ne?”

⁴² Ubangiji ya amsa ya ce, “To, wane ne manaja mai aminci da hikima, wanda maigida ya ba shi rikon bayinsa, domin ya ba su abincinsu a daidai lokaci? ⁴³ Zai zama da albarka ga bawan nan wanda maigidan ya dawo, ya same shi yana yin haka. ⁴⁴ Gaskiya nake gaya muku, maigidan zai ba shi rikon dukan dukiyarsa. ⁴⁵ Amma da a

ce bawan ya yi tunani a zuciyarsa ya ce, ‘Ai, maigidana ya yi jinkirin dawowa,’ sa’an nan ya fara dūkan bayin, maza da mata, ya kuma shiga ci, da sha, har da buguwa. ⁴⁶ Maigidan bawan nan zai dawo a ranar da wannan bawan bai yi tsammaninsa ba, kuma a sa’ar da bai sani ba. Maigidan zai yayyanka shi, ya kuma ba shi rabonsa tare da marasa bangaskiya.

⁴⁷ “Bawan da ya san nufin maigidansa, kuma bai yi shiri ba, ko kuma bai yi abin da maigidansa yake so ba, zai sha mummunan duka. ⁴⁸ Amma wanda bai sani ba, ya kuwa yi abin da ya isa horo, za a dūke shi kafan. Duk wanda aka ba shi mai yawa, mai yawan ne za a bida daga gare shi. Duk wanda kuma aka ba shi rikon amana mai yawa, fiye da haka kuma za a bida daga gare shi.

*Ba salama ba sai dai rabuwa
(Mattiyu 24.45-51)*

⁴⁹ “Na zo ne domin in kawo wuta a duniya. Ina so da ta riga ta kunu! ⁵⁰ Amma ina da baftismar da za a yi mini, na kuwa damu sosai, sai na kammala ta! ⁵¹ Kuna tsammani na zo domin in kawo salama a duniya ne? A’a! Ina gaya muku, rabuwa ne. ⁵² Daga yanzu, za a iske mutum biyar a gida d’aya sun rabu, suna gāba da juna, uku suna gāba da biyu, biyun suna gāba da ukun. ⁵³ Za su rarrabu. Mahaifi yana gāba da d’an, d’an kuma yana gāba da mahaifin. Mahaifiya tana gāba da diyar, diyar kuma tana gāba da mahaifiyar. Suruka tana gāba da matar d’a, matar d’a kuma tana gāba da suruka.”

Fahimtar lokuta
(*Mattiyu 16.2,3; 5.25,26*)

⁵⁴ Ya ce wa taron, “Sa’ad da kuka ga hadari ya fito daga yamma, nan da nan kukan ce, ‘Za a yi ruwan sama,’ sai a kuwa yi. ⁵⁵ Sa’ad da kuma iska ta taso daga kudu, kukan ce, ‘Za a yi zafi,’ sai kuwa a yi. ⁵⁶ Munafukai! Kuna san yadda za ku fassara yanayin kasa da na sararin sama. Ta yaya ba ku san yadda za ku yi fassarar wannan zamani ba?

⁵⁷ “Don me ba ku iya auna wa kanku, abin da yake daidai ba? ⁵⁸ Yayinda kake kan hanyar zuwa kotu da makiyinka, ka yi matuƙar ƙoƙari ku shirya tun kuna kan hanya. In ba haka ba, zai kai ka gaban alkali, alkali kuma ya mika ka ga ɗan sanda, ɗan sanda kuma ya jefa ka a kurkuku. ⁵⁹ Ina gaya maka, ba za ka fita ba, sai ka biya kobo na ƙarshe.”

13

A tuba ko a hallaka

¹ A yanzun fa, akwai waɗansu da suka kasance a lokacin can, suka ba Yesu labarin Galiliyawa da Bilatus ya gauraye jininsu tare da jinin hadayunsu. ² Yesu ya amsa ya ce, “Kuna tsammani waɗannan Galiliyawan sun fi dukan sauran Galiliyawa zunubi ne, shi ya sa suka sha irin wannan wahala? ³ Ina gaya muku, a’a! Amma in ba ku tuba ba, ku ma duka za ku hallaka. ⁴ Ko kuwa kuna tsammani, sha takwas ɗin nan da suka mutu lokacin da hasumiya a Silowam ya fāɗi a kansu, sun fi dukan sauran mutanen Urushalima laifi ne? ⁵ Ina gaya muku,

a'a! Amma in ba ku tuba ba, ku ma duka za ku hallaka."

⁶ Sai ya ba su wannan misali ya ce, "Wani mutum yana da itacen baure, da aka shuka a gonar inabinsa. Da ya je cire 'ya'yan itacen, sai ya tarar ba ta yi 'ya'ya ba. ⁷ Sai ya ce wa mai lura da gonar inabin, 'Yau shekara uku ke nan ina zuwa neman 'ya'yan baure daga itacen nan, amma ba na samun kome. Sare shi! Don me za a bar shi ya tare wuri.'

⁸ "Mutumin ya amsa ya ce, 'Ranka ya dade, ka bar shi, in yi masa bankasa, in kuma zuba masa taki har na shekara daya. ⁹ In kuwa ya ba da 'ya'ya shekara mai zuwa, yana da kyau! In kuwa ba haka ba, sai ka sare shi.'"

Yesu ya warkar da mace gurguwa a ranar Asabbaci.

¹⁰ Wata ranar Asabbaci, Yesu yana koyarwa a wata majami'a, ¹¹ a wurin kuwa, akwai wata mace wadda aljani ya gurgunta, har na shekaru goma sha takwas. Duk ta tankware, ba ta ma iya mikewa ko kafan. ¹² Da Yesu ya gan ta, sai ya kirata gaba, ya ce mata, "Mace, an 'yantar da ke daga rashin lafiyarki." ¹³ Sai ya dibiya hannuwansa a kanta, nan da nan sai ta mika, ta yabi Allah.

¹⁴ Amma mai mulkin majami'ar ya ji haushi da Yesu ya yi warkarwa a ranar Asabbaci. Sai ya ce wa mutanen, "Akwai ranaku shida da ya kamata a yi aiki. Saboda haka, ku zo a ranakun nan a warkar da ku, ba ranar Asabbaci ba."

¹⁵ Ubangiji ya amsa masa ya ce, "Ku mu-nafukai! Ashe, kowannenku ba yakan kunce

bijiminsa ko jakinsa, yā kai shi waje yā ba shi ruwa, a ranar Asabbaci ba? ¹⁶ Ashe, bai kamata a 'yantar da macen nan, diyar zuriyar Ibrahim, wadda Shaidan ya daure, har shekara goma sha takwas, a ranar Asabbaci, daga abin da ya daure ta ba?"

¹⁷ Sa'ad da ya fadī wannan, sai duka masu gāba da shi suka kunyata. Amma mutane kuwa suka yi murna saboda dukan abubuwan banmamaki da yake yi.

Misalai na kwayar mustad da na yisti
(*Mattiyu 13.31-33; Markus 4.30-32*)

¹⁸ Sai Yesu ya yi tambaya ya ce, "Yaya mulkin Allah yake? Da me zan kwatanta shi? ¹⁹ Yana kama da kwayar mustad, wadda wani mutum ya dāuka, kuma ya shuka a gonarsa. Ta yi girma, ta zama itace, kuma tsuntsayen sararin sama suka huta a rassansa."

²⁰ Ya sāke tambaya, "Da me zan kwatanta mulkin Allah? ²¹ Yana kama da yisti wadda mace ta dāuka, ta kwaɓa garin alkama mai yawa da shi, har sai da yistin ya gauraye kullun duka."

Matsattsiyar kofa
(*Mattiyu 7.13,14,21-23*)

²² Sa'ad da Yesu yana kan hanyarsa zuwa Urushalima, sai ya bi ta cikin garuruwan da kauyukan, yana koyarwa. ²³ Sai wani ya tambaye shi ya ce, "Ya Ubangiji, shin, wai mutane kima ne kawai za su sami ceto?"

Ya ce musu, ²⁴ "Ku yi matukar kofari ku shiga ta matsattsiyar kofa, domin ina fadā muku, mutane da yawa za su yi kokarin shiga, amma ba za

su iya ba. ²⁵ Da zaran maigidan ya tashi ya rufe kofar, za ku tsaya a waje kuna kwankwasawa, kuna roko cewa, 'Ranka yã dafɛ, buɛɛ mana kofa.'

"Amma shi zai amma ya ce, 'Ni ban san ku, ko inda kuka fito ba.'

²⁶ "Sa'an nan za ku ce, 'Haba, mu da muka ci, muka sha tare da kai, har ka yi koyarwa a cikin titi-titi namu.'

²⁷ "Amma shi zai amma ya ce, 'Ban san ku, ko inda kuka fito ba. Ku rabu da ni, dukan ku masu aikata mugunta!'

²⁸ "Za a yi kuka a can, da cizon haƙora, sa'ad da kuka ga Ibrahim, da Ishaku, da Yakub, da dukan annabawa a mulkin Allah, amma ku kuwa, za a jefar da ku a waje. ²⁹ Mutane za su zo daga gabas, da yamma, da kudu, da arewa, su ɗauki wuraren zamansu a bikin, a cikin mulkin Allah. ³⁰ Tabbatacce, akwai waɗansu da suke na karshe, da za su zama na farko, na farko kuma, da za su zama na karshe."

*Bakin cikin Yesu domin Urushalima
(Mattiyyu 23.37-39)*

³¹ A wannan lokaci, waɗansu Farisiyawa suka zo suka ce wa Yesu, "Ka bar nan ka tafi wani wuri dabam. Hiridus yana so ya kashe ka."

³² Ya amsa ya ce, "Ku je ku gaya wa dilan nan, wato, mai makirci cewa, 'Da yau da kuma gobe, zan fitar da aljanu, in kuma warkar da mutane, sa'an nan a rana ta uku in cika burin aikina. ³³ Duk da haka, dole in ci gaba da aikin a yau, da kuma gobe, sa'an nan in ci gaba da yin haka kashegari kuma, gama tabbatacce, ba annabi da yakan mutu a bayan birnin Urushalima!'

³⁴ “Urushalima, ayya Urushalima, ke da kika kashe annabawa, kuma kika jefa wa waƙanda aka aika gare ki da duwatsu. Sau da yawa na yi kewan in tattara ‘ya’yanki wuri ɗaya, kamar yadda kaza takan tattara ‘ya’yanta cikin fikafikanta, amma ba ki yarda ba! ³⁵ Duba, an bar muku gidanku fanko. Ina kuwa faɗa muku, ba za ku sãke ganina ba, sai kun ce, ‘Mai albarka ne shi wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji.’ ”

14

Yesu a gidan Bafarisiye

¹ Wata ranar Asabbaci, da Yesu ya shiga gidan wani sanannen Bafarisiye don cin abinci, sai mutane suka zuba masa ido da kyau. ² A nan a gabansa kuwa akwai wani mutum mai ciwon kumburin kafa da hannu. ³ Sai Yesu ya tambayi masanan dokoki da Farisiyawa ya ce, “**Daidai ne bisa ga doka, a yi warkarwa a ranar Asabbaci, ko babu?**” ⁴ Amma ba su ce kome ba. Sai ya riƙe mutumin, ya warkar da shi, sa’an nan ya sallame shi.

⁵ Sai ya tambaye, su ya ce, “**In wani a cikinku yana da ɗa, ko bijimi da ya faɗa a riƙiya a ranar Asabbaci, ba za ku cire shi nan da nan ba?**”

⁶ Suka rasa abin faɗi.

⁷ Da ya lura da yadda baƙi suna zaƙan wuraren zama masu bangirma a tebur, sai ya faɗa musu wannan misali, ya ce; ⁸ “**In wani ya gayyace ka bikin aure, kada ka zaƙi wurin zama mai bangirma, don watakila akwai wani da ya fi ka girma, da aka gayyata.** ⁹ In kuwa haka ne, wanda ya gayyace duk biyunku, zai zo ya ce maka, ‘Ka

ba wa mutumin nan wurin zamanka.’ Ka ga, an kaskantar da kai, kuma dole ka d’auki wuri mafi kaskanci. ¹⁰ Amma in an gayyace ka, d’auki wuri mafi kaskanci, don in wanda ya gayyace ka ya zo, zai ce maka, ‘Ka hawo nan aboki a wuri mafi girma.’ Wannan zai d’aukaka ka a gaban dukan ‘yan’uwanka baki. ¹¹ Gama duk wanda ya d’aukaka kansa, za a kaskantar da shi. Shi wanda kuma ya kaskantar da kansa, za a d’aukaka shi.”

¹² Sai Yesu ya ce wa wanda ya gayyace shi, “Lokacin da ka shirya biki ko liyafa, kada ka gayyaci abokanka, ko ‘yan’uwanka, ko danginka, ko kuma makwabtanka masu arziki, gama in ka yi haka, suna iya gayyatarka, su biya maka alherin da ka yi musu. ¹³ Amma lokacin da ka kira biki, ka gayyaci matalauta, da guragu, da shanyayyu, da makafi. ¹⁴ Ta haka, za ka sami albarka. Ko da yake ba za su iya biyan ka ba, za a biya ka a ranar tashin masu adalci daga matattu.”

*Misalin babban biki
(Mattiyu 23.37-39)*

¹⁵ Da jin haka, sai wani da yake tare da shi a tebur d’in, ya ce wa Yesu, “Mai albarka ne wanda zai ci abinci a bikin nan a mulkin Allah.”

¹⁶ Yesu ya amsa ya ce, “Wani mutum yana shirya wani babban biki, ya kuma gayyaci baki da yawa. ¹⁷ Da lokacin bikin ya yi, sai ya aiki bawansa ya je ya ce wa wadanda aka gayyata, ‘Ku zo, don an shirya kome.’

¹⁸ “Amma sai dukansu suka fara ba da hujjoji. Na farkon ya ce, ‘Na sayi gona yanzun nan, dole

in je in ga yadda take, ina rokonka ka yi mini hakuri.’

¹⁹ “Wani ya ce, ‘Na sayi shanun noma guda goma yanzun nan, ina kan hanyata ke nan in gwada su, ina rokonka, ka yi mini hakuri.’

²⁰ “Har yanzu wani ya ce, ‘Na yi aure yanzun nan, don haka ni ba zan iya zuwa ba.’

²¹ “Bawansa ya dawo ya gaya wa maigidansa wannan. Sai maigidan ya yi fushi, ya ba da umarni ga bawansa ya ce, ‘Ka fita da sauri, ka bi titi-titi da lungu-lungu na garin, ka kawo matalauta, da guragu, da makafi, da shanyayyu.’

²² “Bawan ya dawo ya ce, ‘Ranka yã dade, an yi abin da ka umarta, amma har yanzu da sauran wuri.’

²³ “Maigidan ya ce wa bawansa, ‘Ka je kan hanyoyin da layi-layi na karkara, ka sa su shigo, don gidana ya cika.’ ²⁴ Ina gaya muku, babu ko dƙaya daga cikin mutanen nan da aka gayyata da zai dandana bikina.”

Wahalar rayuwar almajiri
(*Mattiyu 10.37,38*)

²⁵ Taron mutane mai yawa suna tafiya tare da Yesu, sai ya juya ya ce musu, ²⁶ “Duk wanda yakan zo wurina, amma bai ki mahaifinsa da mahaifiyarsa, da matarsa da ‘ya’yansa, da ‘yan’uwansa mata da maza, kai, har ma ransa ba, ba zai iya zama almajirina ba. ²⁷ Kuma duk wanda ba yakan dƙauki gicciyensa ya bi ni ba, ba zai iya zama almajirina ba.

²⁸ “In wani daga cikinku yana so ya gina gidan sama, ai, yakan fara zama ne, ya yi lissafin abin

da ginin zai ci tukuna, don yã ga ko yana da isashen kudfi da zai gama ginin. ²⁹ Gama in ya sa tushen gini, amma bai iya gamawa ba, duk wanda ya gani zai yi masa ba'a, ³⁰ yana cewa, 'Wannan mutum ya fara gini, amma bai iya gamawa ba.'

³¹ "Ko kuma, wane sarki ne, in zai je yaƙi da wani sarki, ai, yakan fara zama ne, ya duba ya ga, ko da mutane dubu goma, shi zai iya karawa da mai zuwa da dubu ashirin? ³² In ba zai iya ba, to, tun suna nesa, zai aika da wakilai, su je neman sharuƙan salama. ³³ Haka nan fa, kowane ne a cikinku, da ba ya rabu da abin da yake da shi ba, ba zai iya zama almajirina ba.

(Mattiyu 5.13; Markus 9.50)

³⁴ "Gishiri fa yana da kyau, amma in gishiri ya rabu da dadin dandanonso, ta yaya za a sãke mai da dadin dandanonso? ³⁵ Ba shi da wani amfani, ko ga kasa, ko ga juji, sai dai a zubar da shi.

"Duk mai kunnen ji, yã ji."

15

Misalin batacciyar tunkiya

(Mattiyu 18.12-14)

¹ Yanzu fa, masu karɓar haraji da "masu zunubi" duka suna taruwa don jin koyarwar Yesu. ² Amma Farisiyawa da malaman dokoki suka yi gunaguni, suna cewa, "Wannan mutum yana karɓan 'masu zunubi,' kuma yana ci tare da su."

³ Sai Yesu ya fadfa musu wannan misali ya ce,

⁴ "In dƙayanku yana da tumaki dƙari, sa'an nan

ɗayansu ta face. Ashe, ba zai bar tasa'in da tara a fili ya je neman wadda ta face, har sai ya same ta ba? ⁵ In ya same ta, zai sa ta a kafaɗa da murna, ⁶ ya dawo gida. Sa'an nan zai kira abokansa da maƙwabtansa wuri ɗaya ya ce, 'Ku taya ni murna, na sami tunkiyana da ta bata.' ⁷ Ina gaya muku, haka za a yi murna sosai a sama, a kan mai zunubi guda ɗaya da ya tuba, fiye da masu adalci tasa'in da tara, waɗanda ba su bukatan tuba.

Misalin kuɗi da ya face

⁸ "Ko kuwa in wata mace tana da kuɗi na azurfa guda goma, sa'an nan ɗaya ya bata, ashe, ba za ta kuna fitila, ta share gidan, ta nema a hankali, har sai ta samu ba? ⁹ In ta same shi, sai ta kira kawayenta da maƙwabtanta wuri ɗaya, ta ce musu, 'Ku taya ni murna, na sami kuɗina da ya bata.' ¹⁰ Haka, ina gaya muku, akwai murna a gaban mala'ikun Allah a kan mai zunubi guda ɗaya, da ya tuba."

Misalin ɗa da ya face

¹¹ Yesu ya ci gaba da cewa, "Akwai wani mutum wanda yake da 'ya'ya biyu maza. ¹² Karamin ya ce wa mahaifinsu, 'Baba, ba ni rabon gaɗona.' Sai mahaifin ya raba musu dukiyarsa.

¹³ "Bayan 'yan kwanaki, sai karamin ɗan ya tattara kayansa duk, ya tashi ya tafi wata kasa mai nisa. A can, ya batar da dukiyarsa duka a rayuwar banza. ¹⁴ Bayan ya batar da kome, sai ga muguwar yunwa a dukan kasar, har ya shiga rashi. ¹⁵ Sai ya je ya sami aiki a wurin wani

mutumin kasar, wanda ya aike shi a gonakinsa, ya yi kiwon aladu. ¹⁶ Ya yi marmarin cin dusan da aladun suke ci, amma ba wanda ya ba shi wani abu.

¹⁷ “Da hankalinsa ya dawo, sai ya ce, ‘Kai, bayin mahaifina guda nawa ne, da suke da abinci fiye da isashe, ni kuma ina nan, zan mutu don yunwa!’ ¹⁸ Zan tashi in koma wurin mahaifina, in ce masa, ‘Baba, na yi wa sama, na kuma yi maka zunubi. ¹⁹ Ni ban isa a kara kira na danka ba. Ka mai da ni kamar daya daga cikin bayinka.’”
²⁰ Sai ya tashi ya kama hanya ya koma wurin mahaifinsa.

“Amma tun yana nesa, mahaifinsa ya hange shi. Tausayi kuma ya kama shi, sai ya tashi ya ruga da gudu wurinsa, ya rungume shi, ya yi masa sumba.

²¹ “Sai dan ya ce masa, ‘Baba, na yi wa sama, na kuma yi maka zunubi. Ni ban isa a kara kira na danka ba.’

²² “Amma mahaifin ya ce wa bayinsa, ‘Maza! Ku kawo riga mafi kyau ku sa masa. Ku sa zobe a yatsarsa, da takalma kuma a kafafunsa. ²³ Ku kawo dan saniya mai kiba ku yanka. Bari mu yi biki mu yi shagali. ²⁴ Gama dan nan nawa, da ya mutu, amma yanzu yana da rai kuma. Da ya bata, amma yanzu an same shi.’ Sai suka fara shagali.

²⁵ “Yayinda ake haka, babban dan yana gona. Da ya zo kusa da gida, sai ya ji ana kidfi ana rawa. ²⁶ Sai ya kira daya daga cikin bayin, ya tambaye shi abin da yake faruwa. ²⁷ Bawan ya ce, ‘Ai, dan’uwanka ne ya dawo, shi ne mahaifinka ya

yanka ɗan saniya mai kiba, gama ya yi murna ya karɓi ɗansa da ya dawo gida lafiyayye, ba abin da ya same shi.'

²⁸ "Sai yayan ya yi fushi, ya ƙi shiga gida. Sai mahaifinsa ya fita ya roke shi. ²⁹ Amma ya amsa wa mahaifinsa ya ce, 'Duba! Duk waɗannan shekaru, ina yin maka aiki kamar bawa, ban taɓa maka rashin biyayya ba. Duk da haka, ba ka taɓa ba ni ko ɗan akuya domin in yi shagali da abokaina ba. ³⁰ Amma da wannan ɗan naka, wanda ya batar da dukiyarka a kan karuwai ya dawo, ka yanka masa ɗan saniya mai kiba!'

³¹ "Sai mahaifin ya ce masa, 'Dana, kullum kana nan tare da ni, kuma duk abin da nake da shi, naka ne. ³² Amma ya zama mana dole, mu yi shagali, mu yi murna, domin ɗan'uwam nan naka, da ya mutu, yanzu kuwa yana da rai, da ya bata, amma yanzu an same shi.' "

16

Misalin manaja mai wayo

¹ Yesu ya ce wa almajiransa, "An yi wani mai arziki wanda aka yi wa manajansa zargin yin banza da dukiyarsa. ² Sai ya kira manajan, ya tambaye shi, 'Me nake ji haka a kanka? Ka kawo lissafin aikinka, domin ba za ka iya cin gaba da aikinka ba.'

³ "Sai manajan ya ce cikin tunaninsa, 'Maigidana zai kore ni daga aiki, me zan yi? Ba ni da ƙarfin noma, kuma ina jin kunyan yin bara. ⁴ Na san abin da zan yi, don mutane su karɓe ni a gidajensu, bayan an kore ni daga aiki a nan.'

⁵ “Sai ya kira kowane ɗaya da maigidansa yake bin bashi. Ya tambayi na farkon ya ce, ‘Nawa ne maigidana yake bin ka?’

⁶ “Ya amsa ya ce, ‘Garwar mai na zaitun guda ɗari tara.’

“Manajan ya ce, ‘Ga takardarka, ka zauna maza ka mai da shi ɗari huɗu.’

⁷ “Ya kuma tambayi na biyun, ‘Kai fa, nawa ne ake bin ka?’

“Sai ya amsa ya ce, ‘Buhunan alkama dubu.’

“Ya ce, ‘Ga takardarka, ka mai da shi ɗari takwas.’

⁸ “Maigidan kuwa ya yabi manajan nan marar gaskiya saboda wayonsa. Gama ’yan duniyan nan suna da wayon yin hulɗa da junansu fiye da ’yan haske. ⁹ Ina gaya muku, ku yi amfani da dukiya na wannan duniya, domin ku sami wa kanku abokai. Saboda bayan dukiyar ta kare, za a karbe ku a wuraren zama da sun dawwama.

¹⁰ “Duk wanda ana amincewa da shi cikin karamin abu, ana kuma amincewa da shi cikin babba. Kuma duk marar gaskiya cikin karamin abu, zai zama marar gaskiya cikin babba. ¹¹ In fa ku ba amintattu ne cikin tafiyar da dukiya ta wannan duniya ba, wa zai amince muku da dukiya ta gaskiya? ¹² In fa ku ba amintattu ne cikin tafiyar da dukiyar wani ba, wa zai ba ku dukiya naku, na kanku?

¹³ “Babu wani bawa mai iya bauta wa iyayengiji biyu ba. Ko dai ya ki ɗaya, ya so ɗayan, ko kuwa ya dāge ga yi wa ɗaya bauta, sa’an nan ya rena ɗayan. Ba za ku iya ku bauta

wa Allah tare da bauta wa Mammon (wato, Kudfi) a lokaci daya ba.”

(Mattiyu 11.12,13; 5.31,32; Markus 10.11,12)

¹⁴ Da Farisiyawa masu son kudfi suka ji wannan duka, sai suka yi wa Yesu tsaki. ¹⁵ Ya ce musu, “Ku ne masu mai da kanku marasa laifi a gaban mutane, amma Allah ya san zuciyarku. Abu mai daraja a gaban mutane, abin kyama ne a gaban Allah.

Karin koyarwa

¹⁶ “An yi shelar Doka da Annabawa har zuwa lokacin Yohanna. Tun daga lokacin nan, bisharar mulkin Allah ne ake wa’azinta, kowa kuma yana kofarin kutsa kai ya shiga. ¹⁷ Gama ta fi sauki sama da kasa su shude, da a ce digo guda daya na rubutun, ya fita ya fadi daga cikin Doka.

¹⁸ “Duk wanda ya saki matarsa ya auri wata mace, zina ne yake yi. Kuma mutumin da ya auri macen da aka sake, zina ne yake yi.

Mai arziki da Lazarus

¹⁹ “An yi wani mutum mai arziki wanda yakan sa tufafi masu ruwan shunayya, da kuma na lallausan lilin, yana kuma cikin rayuwar jin dadi kullum. ²⁰ A kofar gidansa kuma akan ajiye wani mai bara, mai suna Lazarus, wanda jikinsa duk gyambuna ne. ²¹ Shi kuwa yakan yi marmarin cin abin da yakan fadi daga tebur na mai arzikin nan. Har karnuka ma sukan zo su lashe gyambunansa.

²² “Ana nan, sai mai baran ya mutu, kuma mala’iku suka dauke shi zuwa gefen Ibrahim. Mai arzikin ma ya mutu, aka kuma binne shi.

²³ A cikin jahannama ta wuta, inda yana shan azaba, ya daga kai ya hangi Ibrahim can nesa, da kuma Lazarus a gefensa. ²⁴ Sai ya yi masa kira ya ce, ‘Baba, Ibrahim, ka ji tausayina, ka aiki Lazarus ya sa dan yatsarsa a ruwa, ya daga mini a harshe saboda in ji sanyi, domin ina shan azaba cikin wannan wuta.’

²⁵ “Amma Ibrahim ya ce, ‘Ka tuna fa dana, a lokacin da kake duniya, ka sami abubuwa masu kyau naka, Lazarus kuwa ya sami munanan abubuwa. Amma yanzu ya sami ta’aziyya a nan, kai kuwa kana shan azaba. ²⁶ Ban da wannan duka ma, tsakaninmu da kai, akwai wani babban rami da aka yi, yadda waƙanda suke son ketarewa daga nan zuwa wurinku, ba za su iya ba, kuma ba mai iya ketarewa daga wurinku zuwa wurinmu.’

²⁷ “Ya amsa ya ce, ‘To, ina rokonka, ya uba, ka aiki Lazarus zuwa gidan mahaifina, ²⁸ gama ina da ‘yan’uwana biyar maza. Bari yā ba su gargadi, don kada su ma su zo wurin nan mai azaba.’

²⁹ “Ibrahim ya amsa ya ce, ‘Suna da Musa da Annabawa, ai, sai su saurare su.’

³⁰ “Sai ya ce, ‘A’a, ya uba, Ibrahim, in dai wani ya tashi daga matattu ya je wurinsu, za su tuba.’

³¹ “Amma ya ce masa, ‘In ba su saurari Musa da Annabawa ba, kai, ko da wani ya tashi daga matattu ma, ba za su saurare shi ba.’ ”

17

Zunubi, bangaskiya da aiki
(Mattiyu 18.6,7,21,22; Markus 9.42)

¹ Yesu ya ce wa almajiransa, “Dole ne a sami abubuwan da suke sa mutane su yi zunubi, amma kaiton mutumin nan wanda suke zuwa ta wurinsa. ² Gwamma a ɗaura dutsen nika a wuyansa, a jefa shi cikin teku, da ya sa ɗaya daga cikin kananan yaran nan ya yi zunubi. ³ Saboda haka, ku lura da kanku.

“In ɗan’uwanka ya yi zunubi, ka kwabe shi. In ya tuba, ka gafarta masa. ⁴ In ya yi maka laifi sau bakwai a rana ɗaya, ya kuma dawo sau bakwai ɗin a wurinka, yana cewa, ‘Na tuba,’ sai ka gafarta masa.”

⁵ Sai manzannin suka ce wa Ubangiji, “Ka kara mana bangaskiya!”

⁶ Ya amsa musu ya ce, “In kuna da bangaskiya da take kankani kamar kwayar mustad, kuna iya ce wa wannan itacen durumi, ‘Ka tumbuke daga nan, ka dasu a cikin teku.’ Zai kuwa yi muku biyayya.

⁷ “In ɗaya a cikinku yana da bawa, wanda yake masa noma, ko kiwon tumaki, da dawowar bawan daga gonar, ai, ba zai ce masa, ‘Ka zo nan, ka zauna, ka ci abinci ba’? ⁸ Ashe, ba zai ce masa, ‘Ka shirya mini abincin yamma, ka shirya ka yi mini hidima domin in ci in sha, bayan haka kana iya ci, ka kuma sha ba’? ⁹ Shin, zai gode wa bawan don yã yi aikin da aka ce ya yi ne? ¹⁰ Haka ku ma, bayan kun yi duk abin da aka ce muku ku yi, ya kamata ku ce, ‘Mu bayi ne marasa cancanta, mun dai yi aikinmu ne kaɗai.’ ”

An warkar da kutare goma

¹¹ Yesu yana kan hanyarsa zuwa Urushalima, sai ya bi takan iyakar Samariya da Galili. ¹² Da zai shiga wani kauye, sai maza goma da suke da kuturta suka sadu da shi. Suka tsaya da nesa, ¹³ suka yi kira da babbar murya, suka ce, “Yesu, Ubangiji, ka ji tausayinmu!”

¹⁴ Da ya gan su sai ya ce, “**Ku je ku nuna kanku ga fristoci.**” Suna kan hanyar tafiya sai suka tsabtacce.

¹⁵ Da ɗayansu ya ga ya warke, sai ya koma, yana yabon Allah da babbar murya. ¹⁶ Ya zo ya fāɗi a gaban Yesu, ya gode masa. Shi kuwa mutumin Samariya ne.

¹⁷ Yesu ya yi tambaya ya ce, “**Ba duka goma ne aka tsabtacce ba? Ina sauran taran?**” ¹⁸ Ba wanda ya dawo don yā yabi Allah, sai dai wannan baƙon?” ¹⁹ Sai ya ce masa, “Tashi, ka yi tafiyarka, bangaskiyarka ta warkar da kai.”

*Zuwan mulkin Allah
(Mattiyyu 24.23-28,37-41)*

²⁰ Wata rana, Farisiyawa suka tambaye shi lokacin da mulkin Allah zai zo, Yesu ya amsa ya ce, “**Ai, mulkin Allah ba takan zo ta wurin yin kallon ku ba.**” ²¹ Mutane kuma ba za su ce, ‘Ga shi nan,’ ko kuma, ‘Ga shi can’ ba, domin mulkin Allah yana cikinku ne.”

²² Sai ya ce wa almajiransa, “**Lokaci yana zuwa da za ku yi marmarin ganin rana ɗaya cikin ranakun Dan Mutum, amma ba za ku gani ba.**” ²³ Mutane za su ce muku, ‘Ga shi can!’ Ko kuma, ‘Ga shi nan!’ Kada ku yi hanzarin binsu. ²⁴ Gama Dan Mutum, a cikin ranarsa, zai zama kamar walkiya da take walkawa, da take kuma

haskaka sararin sama, daga wannan kusurwa zuwa wancan kusurwa. ²⁵ Amma da fari, dole yā sha wahaloli masu yawa, kuma mutanen zamanin nan su ki shi.

²⁶ “Daidai kamar yadda ya faru a zamanin Nuhu, haka zai zama a zamanin Dan Mutum. ²⁷ Mutane suna ci, suna sha, suna aurayya, ana kuma ba da su ga aure, har ranar da Nuhu ya shiga jirgin. Sa’an nan ambaliyar ruwan ya sauka, ya hallaka su duka.

²⁸ “Haka ma aka yi a zamanin Lot. Mutane suna ci, suna sha, suna saya, suna sayarwa, suna shuki, suna kuma gine-gine. ²⁹ Amma a ranar da Lot ya bar Sodom, sai aka yi ruwan wuta da farar wuta daga sama, aka hallaka su duka.

³⁰ “Daidai haka zai zama, a ranar da Dan Mutum zai bayyana. ³¹ A ranan nan, kada wanda yake kan rufin gidansa ya sauka don yā kwashe dukiyarsa da take cikin gidan. Haka ma duk wanda yake gona, kada yā koma don wani abu. ³² Ku tuna fa da matar Lot! ³³ Duk wanda yake so ya ceci ransa, zai rasa shi, amma duk wanda ya rasa ransa, zai cece shi. ³⁴ Ina gaya muku, a daren nan, mutane biyu za su kasance a gado ɗaya, za a ɗauki ɗaya, a bar ɗayan. ³⁵ Mata biyu za su kasance suna nikan hatsi tare, za a ɗauki ɗaya, a bar ɗayan.”*

³⁷ Suka tambaya, suka ce, “A ina ne, ya Ubangiji?”

* **17:35** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da bar. **36** Mutum biyu za su kasance a gona, a ɗau ɗaya, a bar ɗaya.

Ya ce musu, “Ai, inda gawa take, nan ne ungulai za su taru.”

18

Misalin gwauruwa mai naciya

¹ Yesu ya ba wa almajiransa wani misali, don yā koya musu yadda ya kamata su dinga yin addu'a kullum, ban da fasawa. ² Ya ce, “A wani gari, an yi wani alkali wanda ba ya tsoron Allah, bai kuma kula da mutane ba. ³ A garin nan kuma, akwai wata gwauruwa, wadda ta dinga zuwa wurin alkalin nan, da roko cewa, ‘Ka yi mini adalci tsakanina da makiyina.’

⁴ “An dade yana ki, amma a karshe ya ce cikin tunaninsa, ‘Ko da yake ba na tsoron Allah, ba na kuma kula da mutane ba, ⁵ amma don gwauruwan nan ta dame ni, zan tabbatar cewa ta sami adalci, domin kada tā gajiya da ni, da yawan zuwanta.’”

⁶ Sai Ubangiji ya ce, “Ku ji fa abin da alkalin nan, marar gaskiya, ya ce. ⁷ Ashe, Allah ba zai biya wa zabaɓɓunsa da suke masa kuka, dare da rana adalci ba? Zai ci gaba da kin sauraronsu ne? ⁸ Ina gaya muku, zai tabbatar sun sami adalci, ban da batan lokaci. Amma sa'ad da Dan Mutum ya dawo, zai sami bangaskiya a duniya ke nan?”

Misalin Bafarisiye da mai karbar haraji

⁹ Yesu ya kuma fadi wannan misali ga waɗansu masu takama da adalcinsu, kuma suna rena sauran mutane ya ce, ¹⁰ “Waɗansu mutane biyu sun tafi haikali don yin addu'a. Daya Bafarisiye ne, ɗayan kuma mai karbar haraji.

11 Sai Bafarisiyen ya tashi tsaye, ya yi addu'a game da kansa yana cewa, 'Allah, na gode maka, saboda ni ba kamar sauran mutane ba ne, wato, mafasa, masu aikata mugunta, masu zina, ko kuma kamar mai karɓar harajin nan. 12 Ina azumi sau biyu a mako, ina ba da zakka daga kowane abin da na samu.'

13 "Amma mai karɓar harajin ya tsaya daga nesa. Bai ma iya daga kansa sama ba, sai ya buga kirjinsa, yana cewa, 'Allah, ka yi mini jinkai, ni mai zunubi ne.'

14 "Ina gaya muku, wannan mutum ne, ba d'ayan ba, ya koma gida baratacce, babu laifi a gaban Allah. Gama duk wanda ya d'aukaka kansa, za a kaskantar da shi. Wanda kuma ya kaskantar da kansa, za a d'aukaka shi."

Yesu da kananan yara

(Mattiyu 19.13-15; Markus 10.13-16)

15 Mutane suna kawo jarirai wurin Yesu don yā taɓa su. Da almajiransa suka ga haka, sai suka kwaɓe su. 16 Amma Yesu ya kira yaran a wurinsa ya ce, "Ku bar yara kanana su zo wurina. Kada ku hana su, gama mulkin Allah na irin waɗannan ne. 17 Gaskiya nake gaya muku, duk wanda ba zai karɓi mulkin Allah kamar karamin yaro ba, ba zai taɓa shiga mulkin ba."

Mai mulki mai arziki

(Mattiyu 19.16-30; Markus 10.17-31)

18 Wani mai mulki ya tambayi Yesu ya ce, "Malam managarci, me zan yi don in gāji rai madawwami?"

19 Yesu ya amsa ya ce, "Don me kake kira na managarci? Ai, ba wani nagari, sai Allah kafai."

²⁰ Ka san dokokin da suka ce, 'Kada ka yi zina, kada ka yi kisanakai, kada ka yi sata, kada ka ba da shaida ta karya, ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka.' "

²¹ Mutumin ya ce, "Ai, tun ina karami, na kiyaye duka wadannan."

²² Da Yesu ya ji haka, sai ya ce masa, "Akwai abu ɗaya har yanzu da ya rage maka. Ka sayar da duk abin da kake da shi, ka ba wa matalauta, sa'an nan za ka sami dukiya a sama. Bayan haka, ka zo ka bi ni."

²³ Da jin haka, sai ya bata rai, domin shi mai arziki ne sosai. ²⁴ Yesu ya kalle shi ya ce, "Yana da wuya fa, masu arziki su shiga mulkin Allah! ²⁵ Tabbatacce, zai fi sauƙi rakumi ya shiga ta kafar allura, da mai arziki ya shiga mulkin Allah."

²⁶ Waɗanda suka ji wannan suka yi tambaya suka ce, "To, wa zai iya samun ceto?"

²⁷ Yesu ya amsa ya ce, "Abin da ba ya yiwuwa ga mutane, mai yiwuwa ne ga Allah."

²⁸ Sai Bitrus ya ce, masa, "To, ga shi mun bar kome da muke da shi, don mu bi ka!"

²⁹ Yesu ya ce musu, "Gaskiya nake gaya muku, ba wanda ya bar gida, ko mata, ko 'yan'uwa maza, ko iyaye, ko yara, saboda mulkin Allah, ³⁰ da zai kasa samun ribi mai yawa, a wannan zamani, ya kuma sami rai madawwami a zamani mai zuwa."

*Yesu ya sāke magana a kan mutuwarwa
(Mattiyyu 20.17-19; Markus 10.32-34)*

³¹ Sai ya kai Sha Biyun gefe ɗaya, ya ce musu, "Za mu Urushalima, kuma dukan abin da

annabawa suka rubuta a kan Dan Mutum zai cika. ³² Za a ba da shi ga Al'ummai, za su yi masa ba'a, su zage shi, su tofa masa miyau, ³³ za su yi masa bulala, su kuma kashe shi. A rana ta uku kuma zai tashi."

³⁴ Almajiran ba su gane da ko ɗaya daga cikin wannan ba. An boye musu ma'anarsa, kuma ba su gane da abin da yake magana a kai ba.

*Makaho mai bara ya sami ganin gari
(Mattiyyu 20.17-19; Markus 10.32-34)*

³⁵ Da Yesu ya yi kusa da Yeriko, akwai wani makaho da yake zaune a gefen hanya, yana bara. ³⁶ Da ya ji taron suna wucewa, sai ya yi tambaya ko mene ne ke faruwa. ³⁷ Suka ce masa, "Ai, Yesu Banazare ne ke wucewa."

³⁸ Sai ya yi kira ya ce, "Yesu, Dan Dawuda, ka yi mini jinkai!"

³⁹ Mutane da suke gaba suka kwabe shi, suka ce masa ya yi shiru. Amma sai ya kara ɗaga murya, yana cewa, "Dan Dawuda, ka yi mini jinkai!"

⁴⁰ Sai Yesu ya tsaya, ya ba da umarni a kawo mutumin wurinsa. Da ya zo kusa, Yesu ya tambaye shi ya ce, ⁴¹ "Me kake so in yi maka?"

Sai ya amsa ya ce, "Ubangiji, ina so in sami ganin gari."

⁴² Yesu ya ce masa, "Ka sami ganin garinka; bangaskiyarka ta warkar da kai." ⁴³ Nan da nan, ya sami ganin garinsa, kuma ya bi Yesu, yana yabon Allah. Da dukan mutane suka ga wannan, sai su ma suka yabi Allah.

19

Zakka mai karɓar haraji

¹ Yesu ya shiga Yeriko, yana ratsa ta cikinta.
² Akwai wani mutum a garin, mai suna Zakka. Shi shugaban masu karɓar haraji ne, mai arziki kuma. ³ Ya so yã ga ko wane ne Yesu, amma saboda taron, bai iya ba, domin shi gajere ne.
⁴ Saboda haka, ya yi gaba da gudu, kuma ya hau itacen sikamo, don yã gan shi, tun da Yesu zai bi wannan hanyar ne.

⁵ Da Yesu ya iso wurin, sai ya dɓaga ido sama, ya ce masa, **“Zakka, ka yi maza ka sauka. Ni kam, dole in sauka a gidanka yau.”** ⁶ Sai ya sauka nan da nan, ya karɓe shi da murna.

⁷ Dukan mutane suka ga haka, kuma suka fara gunaguni, suka ce, “Ya je don yã zama bakon ‘mai zunubi.’”

⁸ Amma Zakka ya tashi a tsaye, ya ce wa Ubangiji, “Duba, Ubangiji! Nan take, rabin dukiyar da nake da shi, na ba wa matalauta. In kuma na taɓa cutan wani, a kan wani abu, zan mayar da shi ninki huɗu.”

⁹ Sai Yesu ya ce masa, **“Yau, ceto ya zo gidan nan, domin wannan mutum shi ma ɗan Ibrahim ne.”** ¹⁰ Saboda Dan Mutum ya zo ne, domin yã nemi abin da ya bata, yã cece shi kuma.”

Misalin mina goma

(Mattiyu 25.14-30)

¹¹ Yayinda suna cikin sauraron wannan, sai ya ci gaba da gaya musu wani misali, domin ya yi kusa da Urushalima, kuma mutanen suna tsammani mulkin Allah zai bayyana, nan da nan.

12 Ya ce, “Wani mutum mai martaba ya tafi wata kasa mai nisa don a nafa shi sarki sa’an nan ya dawo. 13 Saboda haka ya kira bayinsa goma ya ba su mina goma. Ya ce, ‘Ku yi kasuwanci da kudfin nan, sai na dawo.’

14 “Amma talakawansa suka ki shi, sai suka aikar da wakilai bayansa, domin su ce, ‘Ba mu son wannan mutum ya zama sarkinmu.’

15 “Duk da haka, aka nafa shi sarki, sa’an nan ya dawo gida. Sai ya aika aka kira bayin da ya ba su kudfin, don ya san ribar da suka samu.

16 “Na fari ya zo ya ce, ‘Ranka ya dade, minarka ya sami ribar goma.’

17 “Maigidan ya amsa ya ce, ‘Madalla, bawana mai kirki! Tun da ka yi aminci a kan abu kankani, ka yi rikon birane goma.’

18 “Na biyun ya zo ya ce, ‘Ranka ya dade, minarka ya sami ribar biyar.’

19 “Maigidansa ya ce, ‘Kai ka yi rikon birane biyar.’

20 “Sai wani bawan ya zo ya ce, ‘Ranka ya dade, ga minarka. Na boye shi a wani dan tsumma.

21 Na ji tsoronka, don kai mai wuyan sha’ani ne. Kakan dauki abin da ba ka ajiye ba, kakan kuma yi girbin abin da ba ka shuka ba.’

22 “Sai maigidansa, ya amsa ya ce, ‘Zan hukunta ka a kan kalmominka, kai mugun bawa! Ashe, ka san cewa ni mai wuyan sha’ani ne, nakan dauka abin da ban ajiye ba, ina kuma girbin abin da ban shuka ba? 23 Don me ba ka sa kudfina a wajen ajiya, don in na dawo, in sami riba a kai ba?’

24 “Sai ya ce wa waƙanda suke tsaye a wajen, ‘Ku karɓi minarsa ku ba wa wanda yake da mina goma.’

25 “Suka ce, ‘Ranka yã daƙe, ai, yana da guda goma ko!’

26 “Ya amsa ya ce, ‘Ina gaya muku, duk wanda yake da abu, za a ƙara masa. Amma wanda ba shi da shi kuwa, ko abin da yake da shi ma, za a karɓe. 27 Amma waƙannan abokan gābana, waƙanda ba su so in zama sarkinsu ba, ku kawo su nan, ku karkashe su, a gabana.’”

Shiga mai nasara

(*Mattiyu 21.1-11; Markus 11.1-11; Yohanna 12.12-19*)

28 Bayan Yesu ya yi wannan magana, sai ya yi gaba zuwa Urushalima. 29 Da ya kai kusa da Betfaji da Betani, a tudun da ake kira Dutsen Zaitun, sai ya aiki almajiransa guda biyu, ya ce musu, 30 “Ku je ƙauyen da yake gaba da ku. Da kuna shiga, za ku tarar da wani ɗan jaki, wadda ba wanda ya taɓa hawa, a daure a wurin. Ku kunce shi ku kawo nan. 31 In wani ya tambaye ku, ‘Don me kuke kunce shi?’ Ku ce masa, ‘Ubangiji yana buƙatarsa.’”

32 Waƙanda aka aika su yi gaba suka tafi, suka kuwa tarar kamar yadda ya gaya musu. 33 Suna cikin kunce ɗan jakin, sai masu ɗan jakin suka ce musu, “Don me kuke kunce shi?”

34 Suka amsa suka ce, “Ubangiji ne na buƙatarsa.”

35 Suka kawo shi wurin Yesu. Suka sa rigunarsu a kan ɗan jakin, sa’an nan suka sa Yesu

a kai. ³⁶ Yana cikin tafiya, sai mutane suka shimfida rigunarsu a kan hanya.

³⁷ Da ya yi kusa da wurin da hanyar ta gangara zuwa Dutsen Zaitun, sai dukan taron almajirai suka fara yabon Allah, da muryoyi masu karfi, da murna, saboda dukan ayyukan banmamaki da suka gani. Suna cewa,

³⁸ “Mai albarka ne sarki wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji!”

“Salama ta kasance a sama, da daukaka kuma a can cikin sama!”

³⁹ Sai wadansu Farisiyawa a cikin taron suka ce wa Yesu, “Malam, ka kwafi almajiranka!”

⁴⁰ Ya amsa ya ce, “**Ina gaya muku, ko da sun yi shiru, duwatsu za su fara kirari.**”

⁴¹ Da ya yi kusa da Urushalima, ya kuma ga birnin, sai ya yi kuka a kanta, ⁴² kuma ya ce, “**In ke, ko ke din ma, da ma kin san abin da zai kawo miki salama a wannan rana, amma yanzu an boye shi daga idanunki.** ⁴³ **Ranakun za su auko miki, a lokacin da abokan gabanki za su gina bango gaba da ke, su kuma kewaye inda kike, za su kuma tsare kowane gefenki, su sa ke a tsakiya.** ⁴⁴ **Za su fyada ke a kasa, ke da 'ya'yan da suke cikin katanganki. Ba za su bar wani dutse a kan wani ba, saboda ba ki gane da lokacin da Allah zai ziyarce ki ba.**”

Yesu a haikali

(Mattiyyu 21.12-17; Markus 11.15-19; Yohanna 2.13-22)

⁴⁵ Sai ya shiga filin haikali, ya fara korar masu sayar da kaya. ⁴⁶ Ya ce musu, “**A rubuce, yake**

cewa, 'Gidana, zai zama gidan addu'a,'* amma ga shi kun mai da shi 'kogon 'yan fashi.'"[†]

⁴⁷ Kowace rana, ya yi ta koyarwa a haikalin. Amma manyan firistoci, da malaman dokoki, da shugabannin mutane, suna kokarin kashe shi.

⁴⁸ Amma ba su sami hanyar yin haka ba, domin kalmominsa sun kama hankalin dukan mutanen.

20

An yi shakkar ikon Yesu

(Mattiyu 21.23-27; Markus 11.27-33)

¹ Wata rana da Yesu yana koyar da mutane, yana musu wa'azin bishara a filin haikalin, sai manyan firistoci da malaman dokoki, tare da dattawan suka zo wurinsa. ² Suka ce masa, "Gaya mana, da wane iko kake yin waƙannan abubuwa. Wa ya ba ka wannan ikon?"

³ Ya amsa ya ce, "Ni ma zan yi muku wata tambaya. Ku fada mini, ⁴ baftismar Yohanna, daga sama ne ta fito, ko kuwa daga wurin mutane ne?"

⁵ Sai suka yi shawara da junansu, suka ce, "In muka ce, 'Daga sama ne,' zai tambaya, 'To, don me ba ku gaskata shi ba?' ⁶ Amma in kuma muka ce, 'Daga mutane ne,' dukan mutanen za su jajjefe mu da duwatsu, domin sun tabbata cewa, Yohanna annabi ne."

⁷ Don haka, sai suka amsa cewa, "Ba mu san inda ta fito ba."

⁸ Yesu ya ce, "To, ni ma ba zan gaya muku, ko da wane iko ne, nake yin waƙannan abubuwa ba."

* 19:46 Ish 56.7 † 19:46 Irm 7.11

*Misalin 'yan haya
(Mattiyu 21.33-46; Markus 12.1-12)*

⁹ Sai ya ci gaba da gaya wa mutanen wannan misali ya ce, “Wani mutum ya yi gonar inabi, sai ya ba da hayarta ga wadansu manoma, sa’an nan ya yi wata doguwar tafiya. ¹⁰ A lokacin girbi, sai ya aiki bawa zuwa wurin masu hayan, don su ba shi daga cikin ‘ya’yan inabin. Amma ‘yan hayan suka yi wa bawan nan dūka, suka kore shi hannu wofi. ¹¹ Ya sāke aikan wani bawa, shi ma suka yi masa dūka, suka kunyata shi, suka kuma kore shi hannu wofi. ¹² Har yanzu, ya sāke aikan na uku, amma suka ji masa rauni, suka jefar da shi waje.

¹³ “Sai mai gonar inabin ya ce, ‘Me zan yi? Zan aiki dana da nake kauna, watakila za su girmama shi.’

¹⁴ “Amma da ‘yan hayan suka gan shi, sai suka tattauna zancen, suka ce, ‘Wannan shi ne magājin, mu kashe shi sa’an nan gādon zai zama namu!’ ¹⁵ Sai suka fitar da shi waje, suka kashe shi.

“To, me mai gonar inabin zai yi da su? ¹⁶ Zai zo ya karkashe masu hayan nan, ya ba wa wadansu gonar inabin.”

Da mutanen suka ji wannan, sai suka ce, “Allah ya sawwaka!”

¹⁷ Yesu ya zura musu ido ya ce, “To, mene ne ma’anar abin da aka rubuta cewa,
“Dutsen da magina suka ki,
shì ne kuwa ya zama dutsen kan ginin’*†

* **20:17** Ko kuwa dutsen kusurwa † **20:17** Zab 118.22

18 Duk wanda ya fāḍi a kan dutsen nan, zai kakkarye. Kuma in dutsen nan ya fāḍi a kan wani, zai murkushe shi.”

19 Malaman dokoki da manyan firistoci, suka nemi hanyar kama shi nan da nan, domin sun san cewa, ya yi wannan misali a kansu ne, amma suna jin tsoron mutane.

Biyar haraji ga Kaisar

(Mattiyu 22.15-22; Markus 12.13-17)

20 Sai suka sa masa ido, suka aiki 'yan leken asiri, waƙanda suka nuna kamar su masu gaskiya ne, suna nufin su kama shi game da abin da zai faɗa, domin su ba da shi ga gwamna mai mulki, da mai iko. 21 Sai 'yan leken asirin suka tambaye shi, suka ce, “Malam, mun sani kana faɗin, kuma kana koyar da abin da yake daidai, ba ka kuma nuna bambanci, amma kana koyar da hanyar Allah bisa ga gaskiya. 22 Daidai ne mu biya haraji ga Kaisar, ko babu?”

23 Ya gane makircinsu, sai ya ce musu, 24 “Nuna mini dinari. Hoton wane ne, kuma rubutun wane ne a kai?”

Suka amsa, “Na Kaisar.”

25 Sai ya ce musu, “Ku ba wa Kaisar abin da yake na Kaisar, ku kuma ba wa Allah abin da yake na Allah.”

26 Ba su iya kama shi a kan abin da ya faɗa a fili ba. Amsarsa ya ba su mamaki, shi ya sa suka yi shiru.

Ba aure a tashin matattu

(Mattiyu 22.23-33; Markus 12.18-27)

²⁷ Wadansu Sadukiyawa da suke cewa, ba tashin matattu, suka zo wurin Yesu da tambaya cewa, ²⁸ “Malam, Musa ya rubuta mana cewa, ‘In dƙan’uwan wani mutum ya mutu, ya bar mata amma ba ‘ya’ya, dole mutumin ya aure gwauruwar, ya samo wa dƙan’uwansa ‘ya’ya.’ ²⁹ To, an yi wadansu ‘yan’uwa bakwai. Na fari ya auri wata mace, ya mutu ba ‘ya’ya. ³⁰ Na biyun, ³¹ da na ukun suka aure ta. Haka nan dukansu bakwai suka mutu babu ‘ya’ya. ³² A karshe, ita macen ma ta mutu. ³³ Shin, a tashin matattu, matar wa za tã zama? Tun da su bakwan nan, sun aure ta.”

³⁴ Yesu ya amsa ya ce, “Mutanen zamanin nan suna aure, suna kuma ba da aure, ³⁵ amma su wadanda aka ga sun cancantar kasancewa a zamanin can, da kuma na tashin matattu, ba za su yi aure, ko su ba da aure ba. ³⁶ Kuma ba za su sãke mutuwa ba, gama su kamar mala’iku ne. Su ‘ya’yan Allah ne, tun da su ‘ya’yan tashin matattu ne. ³⁷ Amma bisa ga labari na bishiya nan, mai cin wuta da Musa ya gani a jeji, ko Musa ma, ya nuna cewa, matattu suna tashi. Gama ya kira Ubangiji, ‘Allah na Ibrahim, da Allah na Ishaku, da kuma Allah na Yakub.’ ³⁸ Shi ba Allah na matattu ba ne, amma na masu rai ne, gama a gare shi, duka na da rai.”

³⁹ Sai wadansu malaman dokoki suka amsa suka ce, “Ka faɗi daidai, malam!” ⁴⁰ Kuma ba wanda ya sami karfin halin yin masa wadansu tambayoyi.

*Kiristi dƙan wane ne?
(Mattiyu 22.41-46; Markus 12.35-37)*

41 Sai Yesu ya ce musu, “Yaya suke cewa, ‘Kiristi dan Dawuda ne?’ 42 Dawuda da kansa ya faɗa a cikin Zabura, “‘Ubangiji ya ce wa Ubangijina, “Zauna a hannun damana, 43 sai na sa abokan gābanka su zama matashin sawunka.” † 44 Dawuda ya kira shi ‘Ubangiji.’ Ta, yaya zai zama ɗansa?”

(*Mattiyu 23.1-36; Markus 12.38-40; Luka 11.37-54*)

45 Yayinda dukan mutane suna cikin sauraronsa, sai Yesu ya ce wa almajiransa, 46 “Ku yi hankali da malaman dokoki. Sukan so sa manyan riguna suna zaga, suna sha’awan karɓan gaisuwa a wuraren kasuwanci, da kuma wuraren zama mafi daraja a majami’u, da wuraren bangirma a bukukkuwa. 47 Suna mamaye gidajen gwauraye, kuma don burga, suna dogayen addu’o’i. Ga irin waɗannan mutane, za a yi musu hukunci mai tsanani sosai.”

21

Bayarwar gwauruwa
(*Markus 12.41-44*)

1 Da Yesu ya ɗaga ido, sai ya ga waɗansu masu arziki suna sa baikonsu a ma’ajin haikalin. 2 Ya kuma ga wata gwauruwa matalauciya, ta saka anini biyu. 3 Sai ya ce, “Gaskiya ina faɗa muku, wacce nan gwauruwa matalauciya ta sa fiye da dukan sauran. 4 Dukan mutanen nan sun ba da

† 20:43 Zab 110.1

baikonsu daga cikin arzikinsu ne, amma ita daga cikin talaucinta, ta saka duk abin da take da shi na rayuwa.”

Alamun karshen zamani
(*Mattiyu 24.1,2; Markus 13.1,2*)

⁵ Wadansu daga cikin almajiransa, suka fara magana a kan yadda aka yi wa haikalin ado da duwatsu masu kyau, da kuma kyautai da aka kebe wa Allah. Amma Yesu ya ce, ⁶ “Wannan abin da kuke kallo a nan, lokaci yana zuwa da ba za a bar wani dutse a kan wani dutse ba. Kowannensu, za a rushe shi.”

(*Mattiyu 24.3-14; Markus 13.3-13*)

⁷ Suka tambaye shi suka ce, “Malam, yaushe wadannan za su faru? Kuma wace alama za ta nuna cewa suna dab da faruwa?”

⁸ Ya amsa ya ce, “Ku lura, kada ku kuma a rufe ku. Gama da yawa za su zo a cikin sunana, suna cewa, ‘Ai, ni ne shi,’ da kuma, ‘Lokaci ya yi kusa.’ Kada ku bi su. ⁹ Sa’ad da kuka ji labarin yake-yake, da juye juyen mulki, kada ku tsorota. Dole ne wadannan abubuwa su fara faruwa, amma karshen ba zai zo nan da nan ba.”

¹⁰ Sai ya ce musu, “Al’umma za ta tasar wa al’umma, mulki zai tasar wa mulki. ¹¹ Za a yi manyan girgizar kasa, da yunwa, da annoba a wurare dabam-dabam, da kuma abubuwa masu bantsoro, da manyan alamu daga sama.

¹² “Amma kafin duk abubuwa nan, za a kama ku a tsananta muku. Za a kai ku majami’u, da kurkuku. Za a kuma kai ku gaban sarakuna da gwamnoni, kuma dukan wadannan saboda sunana. ¹³ Wannan zai sa ku zama shaidu a

gare su. ¹⁴ Amma ku yi kuduri, wato, ku shirya zuciyarku, a kan ba za ku damu ba kafin lokacin, game da yadda za ku kare kanku. ¹⁵ Gama zan ba ku kalmomi, da hikima waƙanda ba ko ƙaya daga cikin maƙiyanku, za su iya tsayayya da ku, ko su karyata. ¹⁶ Har iyayenku, da 'yan'uwanku maza, da danginku, da abokanku ma, duk za su bashe ku, su kuma kashe waƙansunku. ¹⁷ Duk mutane za su ki ku saboda ni. ¹⁸ Amma ko gashi ƙaya na kanku, ba zai hallaka ba. ¹⁹ Ta wurin tsayawa da ƙarfi, za ku sami rai.

(Mattiyu 24.15-21; Markus 13.14-19)

²⁰ “In kuka ga mayaƙa sun kewaye Urushalima, za ku sani rushewarta ya yi kusa. ²¹ A lokacin nan, bari waƙanda suke Yahudiya, su gudu zuwa cikin duwatsu. Bari waƙanda suke cikin birnin kuma su fita, bari kuma waƙanda suke kauye kada su shiga birnin. ²² Gama wannan shi ne lokacin hukunci, saboda a cika duk abin da aka rubuta. ²³ Zai zama abin kaito ga mata masu ciki, da mata masu renon 'ya'ya, a waƙancan kwanakin! Za a yi bakin ciki mai tsanani a ƙasar, da kuma fushi mai tsanani a kan mutanen nan. ²⁴ Za a kashe su da takobi, a kuma ƙauke su 'yan kurkuku, zuwa dukan al'ummai. Al'ummai za su tattaka Urushalima, har sai lokacin Al'ummai ya cika.

(Mattiyu 24.29-31; Markus 13.24-27)

²⁵ “Za a yi alamu a cikin rana, da cikin wata, da cikin taurari. A duniya, al'ummai za su yi bakin ciki, su kuma rikice don tsoro, saboda ruri da kuma tafasar teku. ²⁶ Mutane za su suma don tsoro, za su kuma yi fargaba, a kan abin

da yake zuwa a bisan duniya, gama za a girgiza duniyar taurarin sararin sama. ²⁷ A lokacin ne za su ga Dan Mutum yana zuwa cikin girgije, da iko, da d'aukaka mai girma. ²⁸ Sa'ad da waƙannan abubuwa sun fara faruwa, ku tashi tsaye, ku daga kawunanku, domin fansarku yana matsowa kusa.”

(Mattiyu 24.32-35; Markus 13.28-31)

²⁹ Sai ya gaya musu wannan misali ya ce, “Ku dubi itacen baure da dukan itatuwa. ³⁰ A duk lokacin da sun fara fitar da ganye, za ku gani da kanku, ku san cewa, damina ta yi kusa. ³¹ Haka ma, in kuka ga waƙannan abubuwa suna faruwa, ku sani mulkin Allah ya yi kusa.

³² “Gaskiya nake gaya muku, ba shakka, wannan zamani ba zai shuƙe ba, sai dukan waƙannan abubuwa sun cika. ³³ Sama da kasa za su shuƙe, amma kalmomina ba za su taɓa shuƙewa ba.

³⁴ “Ku lura fa don kada son jin daɗi na banza, da shaye-shaye, da damuwa na rayuwa su rinjayi zuciyarku, har ranar ta auko muku ba tsammani kamar tarko. ³⁵ Gama za ta zo a kan kowa da yake kan dukan duniya. ³⁶ Ku yi tsaro kullum, ku yi addu'a don ku iya kubuta daga dukan waƙannan abubuwa da suke kusan faruwa, don ku iya tsayawa a gaban Dan Mutum.”

³⁷ Kowace rana, Yesu yakan je haikalin ya yi koyarwa, da kowace yamma kuma, ya je ya kwana a kan tudun da ake kira Dutsen Zaitun. ³⁸ Da sassafe kuma, dukan mutanen suka zo haikalin, don su saurare shi.

22

Yahuda ya yarda ya bashe Yesu

(Mattiyyu 26.1-5,14,16; Markus 14.1,2,10,11; Yohanna 11.45-53)

¹ Yanzu fa, Bikin Burodi Marar Yistin da ake kira Bikin Ketarewa ya yi kusa, ² manyan firistoci da malaman dokoki kuma suna neman yadda za su kashe Yesu a boye, don suna tsoron mutane. ³ Shaidan kuwa ya shiga Yahuda, wanda ake kira Iskariyot, daya daga cikin Sha Biyun. ⁴ Sai Yahuda ya je ya tattauna da manyan firistoci, da ma'aikatan 'yan gadin haikali, a kan yadda zai ba da Yesu a gare su. ⁵ Suka kuwa yi murna, suka yarda su ba shi kudi. ⁶ Ya ko yarda, ya fara neman zarafin da zai ba da Yesu a gare su, sa'ad da taro ba sa nan tare da shi.

Abincin yamma na karshe

(Mattiyyu 26.17-25; Markus 14.12-21; Yohanna 13.21-30)

⁷ Sai ranar Bikin Burodi Marar Yisti ta kewayo, wato, ranar hadayar dan ragon kafara na Bikin Ketarewa. ⁸ Sai Yesu ya aiki Bitrus da Yohanna, ya ce musu, “**Ku je ku yi shirye-shiryen Bikin Ketarewar da za mu ci.**”

⁹ Suka tambaye shi suka ce, “Ina kake so mu je mu yi shirin?”

¹⁰ Ya amsa ya ce, “**Sa'ad da kuka shiga cikin gari, za ku sadu da wani mutum yana dauke da tulun ruwa. Ku bi shi zuwa gidan da zai shiga.** ¹¹ **Ku ce wa maigidan, Malam ya aike mu mu ce maka, 'Ina dakin baki, inda ni da almajiraina za mu ci abincin Bikin Ketarewa?’** ¹² Zai nuna

muku wani babban dakin sama a shirye. Nan za ku yi shirin.”

¹³ Sai suka tafi, suka kuma iske kome kamar yadda Yesu ya fada musu. Sai suka shirya Bikin Ketarewa.

(Mattiyu 26.26-30; Markus 14.22-26; 1 Korintiyawa 11.23-25)

¹⁴ Da lokaci ya yi, sai Yesu ya zauna tare da manzanninsa don cin abinci. ¹⁵ Sai ya ce musu, “Na yi marmari kwari don in ci wannan Bikin Ketarewa tare da ku, kafin in sha wahala. ¹⁶ Ina dai gaya muku, ba zan fara cinsa ba, sai ya sami cika a mulkin Allah.”

¹⁷ Bayan ya dauki kwaf ruwan inabi, ya yi godiya, sai ya ce, “Ku karɓa, ku rarraba wa junanku. ¹⁸ Ina dai gaya muku, ba zan fara sha daga ‘ya’yan inabi ba, sai mulkin Allah ya zo.”

¹⁹ Sai ya dauki burodi ya yi godiya, ya kakkarya ya ba su, da cewa, “Wannan jikina ne, da aka bayar dominku. Ku rika yin haka don tunawa da ni.”

²⁰ Haka kuma, bayan abincin, ya dauki kwaf ruwan inabi ya ce, “Wannan kwaf ruwan inabi shi ne, na sabon alkawari cikin jinina, da aka zubar dominku. ²¹ Amma hannun wanda zai ci amanata, yana cin abincin tare da ni. ²² Dan Mutum zai mutu kamar yadda aka kaddara, amma kaiton mutumin da zai bashe shi.” ²³ Sai suka fara tambayar junansu, ko wane ne a cikinsu zai yi wannan.

²⁴ Gardama ta tashi a tsakaninsu, a kan ko wane ne a cikinsu ya fi girma. ²⁵ Yesu ya ce musu, “Sarakunan Al’ummai suna nuna iko a kan mutanensu, kuma wafanda suke nuna

iko a kansu, suna kiran kansu Masu Taimakon mutane. ²⁶ Amma ku, kada ku zama haka. A maimakon haka, sai dai wanda ya fi girma a cikinku, ya zama kamar wanda ya fi kankanta, wanda kuma ke mulki, ya zama kamar mai hidima. ²⁷ Wane ne ya fi girma? Wanda yake zaune a tebur ne, ko kuma shi da yake yin hidima? Ashe, ba wanda yake zaune a tebur ba ne? Amma ga ni, ni mai yin hidima ne a cikinku. ²⁸ Ku ne kuka tsaya tare da ni a gwaje-gwajen da na sha. ²⁹ Daidai kamar yadda Ubana ya ba ni mulki, haka ni ma nake ba ku. ³⁰ Saboda ku ci, ku sha a teburina a cikin mulkina. Kuma ku zauna a kan gadon sarauta, ku yi wa kabilu goma sha biyu na Isra'ila shari'a.

(Mattiyu 26.31-35; Markus 14.27-31; Yohanna 13.36-38)

³¹ "Siman, Siman, Shaidan ya nemi izini ya sheke ka* kamar alkama. ³² Amma na yi maka addu'a, Siman, domin kada bangaskiyarka ta kasa. Bayan ka juyo, ka karfafa 'yan'uwanka."

³³ Amma ya amsa ya ce, "Ubangiji, ina a shirye in tafi tare da kai har kurkuku, ko mutuwa ma."

³⁴ Yesu ya ce, "Ina gaya maka Bitrus, kafin zakara ya yi cara yau, za ka yi musun sanina sau uku."

³⁵ Sai Yesu ya tambaye, su ya ce, "Lokacin da na aike ku ba tare da jakar kufi, ko jaka, ko takalma ba, kun rasa wani abu?"

Suka amsa, "Babu."

³⁶ Ya ce musu, "Amma yanzu, in kuna da jakar kufi, ko jaka, ku dauka. In kuma ba ku da

* **22:31** Girik yana da ku ne a nan

takobi, ku sayar da rigarku, ku saya. ³⁷ A rubuce yake cewa, ‘An lissafta shi tare da masu zunubi.’ Ina kuwa gaya muku, dole wannan ya cika a kaina. I, abin da aka rubuta a kaina yana kusan cikawa.”

³⁸ Almajiran suka ce, “Dubu Ubangiji, ga takuba biyu.”

Yesu ya ce, “**Ya isa.**”

Yesu ya yi addu’a a Dutsen Zaitun

(Mattiyu 26.36-46; Markus 14.32-42)

³⁹ Yesu ya fita zuwa Dutsen Zaitun kamar yadda ya saba, almajiransa kuma suka bi shi.

⁴⁰ Da ya kai wurin, sai ya ce musu, “**Ku yi addu’a don kada ku fāfi cikin jarraba.**” ⁴¹ Sai ya janye daga wurinsu, misalin nisan jifa, ya durkusa a kasa ya yi addu’a, ⁴² “**Uba, in ka yarda, ka dāuke mini wannan kwaf, amma ba nufina ba, sai dai naka.**” ⁴³ Wani mala’ika daga sama ya bayyana gare shi, ya karfafa shi. ⁴⁴ Domin tsananin azaba, sai ya kara himma cikin addu’a, zuffansa kuma na digowa kasa kamar jini.

⁴⁵ Da ya tashi daga addu’a, ya koma inda almajiransa suke, sai ya iske su suna barci, daga gajiyar bakin ciki. ⁴⁶ Ya tambaye su, “**Don me kuke barci? Ku tashi ku yi addu’a, don kada ku fāfi cikin jarraba.**”

An kama Yesu

(Mattiyu 26.47-56; Markus 14.43-50; Yohanna 18.3-11)

⁴⁷ Yana cikin magana sai ga taro sun zo. Mutumin nan da ake kira Yahuda, daya daga cikin Sha Biyun, shi ya bi da su. Sai ya matso

kusa da Yesu don yā yi masa sumba. ⁴⁸ Amma Yesu ya tambaye shi ya ce, “Yahuda, ashe, da sumba za ka bashe Dan Mutum?”

⁴⁹ Da masu bin Yesu suka ga abin da zai faru, sai suka ce, “Ubangiji, mu yi sara da takubanmu ne?” ⁵⁰ Sai d'ayansu ya kai sara ga bawan babban ffrist, ya sare kunnen damansa.

⁵¹ Amma Yesu ya amsa ya ce, “Kada a kara yin wannan!” Sai ya taɓa kunnen mutumin da aka sara, ya warkar da shi.

⁵² Sai Yesu ya ce wa manyan ffristoci, da ma'aikatan 'yan gadin haikali, da dattawa, waɗanda suka zo don su kama shi, “Ina jagoran wani tawaye ne, da za ku zo da takuba da sanduna? ⁵³ Kullum ina tare da ku a filin haikali, amma ba ku kama ni ba. Amma wannan ne sa'a naku, lokacin da duhu yake mulki.”

Bitrus ya yi mūsun sanin Yesu

(Mattiyu 26.57,58,67-75; Markus 14.53,54,66-72; Yohanna 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Sai suka kama shi suka kai shi gidan babban ffrist. Bitrus ya bi su daga nesa. ⁵⁵ Amma da suka hura wuta a tsakiyar harabar gidan, kowa ya zauna, sai Bitrus ya zo ya zauna tare da su. ⁵⁶ Wata baiwa ta gan shi zaune kusa da wutar. Ta dube shi sosai sa'an nan, ta ce, “Ai, wannan mutum ma yana tare da shi.”

⁵⁷ Amma ya yi mūsu ya ce, “Mace, ban san shi ba!”

⁵⁸ Bayan d'an lokaci kaɗan, wani dabam ya gan shi ya ce, “Kai ma d'ayansu ne.”

Bitrus ya amsa ya ce, “Kai, ba na cikinsu!”

⁵⁹ Bayan kamar sa'a ɗaya, sai wani mutum ya ce, "Ba shakka, mutumin nan ma yana tare da shi, don shi mutumin Galili ne."

⁶⁰ Bitrus ya amsa ya ce, "Kai, ban ma san abin da kake magana a kai ba!" Yana cikin magana, sai zakara ya yi cara. ⁶¹ Ubangiji kuma ya juya ya kafa wa Bitrus ido. Sai Bitrus ya tuna da maganar da Ubangiji ya ce masa, "**Kafin zakara ya yi cara yau, za ka yi mūsun sanina sau uku.**"

⁶² Sai ya fita waje, ya yi kuka mai zafi.

Masu gadi sun yi wa Yesu ba'a

(Mattiyyu 26.59-66; Markus 14.55-64; Yohanna 18.19-24)

⁶³ Mutanen da suke gadin Yesu suka fara masa ba'a da dūka. ⁶⁴ Suka rufe masa idanu suna tambaya cewa, "Ka yi annabci! Wa ya mare ka?" ⁶⁵ Suka kuma yi masa waɗansu bakāken maganganu masu yawa.

Yesu a gaban Bilatus da Hiridus

⁶⁶ Da gari ya waye, sai majalisar dattawa na mutane, da manyan firistoci, da malaman dokoki, suka taru wuri ɗaya. Sai aka kawo Yesu a gabansu. ⁶⁷ Suka ce, "Ka faɗa mana, ko kai ne Kiristi?"

Yesu ya amsa ya ce, "**Ko na gaya muku, ba za ku gaskata ni ba,** ⁶⁸ in kuma na yi muku tambaya ba za ku iya ba ni amsa ba. ⁶⁹ Amma daga yanzu, **Dan Mutum zai zauna a hannun dama na Allah Mai Iko.**"

⁷⁰ Sai dukansu suka yi tambaya suka ce, "Wato, kai Dan Allah ke nan?"

Ya amsa ya ce, "**Kun faɗa daidai, ni ne.**"

⁷¹ Sai suka ce, “Wace shaida kuma muke nema? Ai, mun ji abin da ya ce da bakinsa.”

23

(Mattiyu 27.1,2,11-14; Markus 15.1-5; Yohanna 18.28-38)

¹ Sai dukan majalisa suka tashi, suka kai shi gaban Bilatus. ² Suka fara zarginsa suna cewa, “Mun sami wannan mutum yana rikitar da al’ummarmu. Yana hana a biya haraji ga Kaisar. Yana kuma cewa, shi Kiristi ne, sarki kuma.”

³ Sai Bilatus ya tambayi Yesu ya ce, “Kai ne sarkin Yahudawa?”

Yesu ya amsa ya ce, **“I, haka yake, kamar yadda ka faɗa.”**

⁴ Sai Bilatus ya sanar wa manyan firistoci da taron ya ce, “Ni fa, ban sami wani ainihin abin zargi game wannan mutum nan ba.”

⁵ Amma suka nace, suna cewa, “Yana tā da hankulan mutane, ko’ina a Yahudiya da koyarwarsa. Ya fara daga Galili, ga shi har ya kai nan.”

⁶ Da Bilatus ya ji haka, sai ya yi tambaya, “Ko shi mutumin Galili ne?” ⁷ Da ya ji cewa, Yesu yana karkashin mulkin Hiridus ne, sai ya aika da shi zuwa wurin Hiridus, don a lokacin Hiridus yana Urushalima.

⁸ Da Hiridus ya ga Yesu, sai ya yi murna kwarai, don tun dā ma yana marmari ya gan shi a kan abin da ya ji game da shi. Ya yi fata ya ga Yesu, yā kuma yi wadansu ayyukan banmamaki.

⁹ Ya yi masa tambayoyi masu yawa, amma Yesu bai ba shi ko amsa ba. ¹⁰ Manyan firistoci da malaman dokoki suna tsaye a wurin, suna kawo

zargi masu karfi a kansa. ¹¹ Sai Hiridus da sojojinsa suka wulakanta shi, suka yi masa ba'a. Sa'an nan, suka sa masa babban riga, suka mai da shi wurin Bilatus. ¹² A ranar, Hiridus da Bilatus suka zama abokan juna, don tun dā ma, su abokan gāba ne.

(Mattiyyu 27.15-26; Markus 15.6-15; Yohanna 18.39-19.16)

¹³ Bilatus ya tara manyan firistoci, da masu mulki, da mutane, ¹⁴ ya ce musu, "Kun kawo mini wannan mutum, a matsayin wanda yana zuga mutane su yi tawaye. Na bincike shi a gabanku, ban ga a kan me kuka kawo kararsa ba. ¹⁵ Haka ma Hiridus, shi ya sa ya dawo da shi nan wurinmu. Kamar yadda ku ma kun gani, ba abin da mutumin nan ya yi, da ya isa mutuwa. ¹⁶ Saboda haka, zan yi masa bulala, in sāke shi."*

¹⁸ Suka yi ihu gaba d'aya suka ce, "A yi gaba da wannan mutum! A sake mana Barabbas!" ¹⁹ (Barabbas yana kurkuku saboda laifin tā da hankali a birnin, da kuma don kisankai.)

²⁰ Sai Bilatus ya sāke yin musu magana don yana so ya saki Yesu. ²¹ Amma sai suka ci gaba da ihu, suna cewa, "A gicciye shi! A gicciye shi!"

²² Ya sāke ce musu, sau na uku, "Don me? Wane laifi wannan mutum ya yi? Ni dai ban same shi da wani dalilin da ya isa a kashe shi ba. Saboda haka, zan sa a hore shi, sa'an nan in sāke shi."

²³ Amma suna ihu, suna nacewa, suna cewa, dole a gicciye shi, har ihunsu ya rinjaye shi. ²⁴ Sai

* **23:16** Wafansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da 17 A lokacin idi kuwa lalle ne ya sakar musu d'aurarre guda.

Bilatus ya biya bukatarsu da ya ji roƙonsu. ²⁵ Ya saki mutumin da aka jefa a kurkuku saboda tā da hankali, da kisankai, shi wanda suka roƙa. Sa'an nan ya ba da Yesu ga nufinsu.

Gicciyewa

(Mattiyyu 27.31-44; Markus 15.21-32; Yohanna 19.17-27)

²⁶ Sa'ad da suna tafiya da Yesu, sai wani da ake kira Siman, mutumin Sairin, yana zuwa daga kauye. Suka kama shi, suka aza masa gicciyen, suka tilasta shi ya d'auki gicciyen, ya bi Yesu a baya. ²⁷ Mutane da yawa sosai suka bi shi, a cikinsu ma da mata waƙanda suka yi makoki da kuka dominsa. ²⁸ Yesu ya juya, ya ce musu, **“Yan matan Urushalima, kada ku yi kuka saboda ni, amma ku yi kuka saboda kanku, da kuma saboda 'ya'yanku. ²⁹ Gama lokaci yana zuwa da za ku ce, 'Masu albarka ne bakararru, wato, mata marasa haihuwa, da mahaihuwar da ba su taɓa haihuwa ba, da kuma mama da ba su taɓa shayar da nono ba!’** ³⁰ Sa'an nan

**“‘za su ce wa duwatsu,
“Ku fādi a kanmu!”
Za su ce wa tuddai kuma,**

“Ku rufe mu!”’†

³¹ **Gama in mutane suna yin waƙannan abubuwa a lokacin da itace na d'anye, me zai faru in ya bushe?”**

³² Tare da shi akwai mutum biyu masu laifi, da aka tafi da su don a gicciye. ³³ Da suka isa wurin da ake kira “Kokon Kai,” nan suka gicciye shi, tare da masu laifin nan, d'aya a hannun

† **23:30** Hos 10.8

damansa, ɗayan kuma a hagnsa. ³⁴ Yesu ya ce, “**Ya Uba ka yi musu gafara, don ba su san abin da suke yi ba.**” Suka rarraba tufafinsa ta wurin jefa kuri’a.

³⁵ Mutanen suka tsaya suna kallo. Har masu mulki ma suka yi masa ba’a, suna cewa, “Ya ceci wafansu, to, ya ceci kansa in shi ne Kiristi na Allah, Zabaɓɓe.”

³⁶ Sojoji su ma, suka zo suka yi masa ba’a. Suka miƙa masa ruwan tsami. ³⁷ Suka ce, “In kai ne sarkin Yahudawa, ka ceci kanka mana.”

³⁸ Bisa da shi kuma akwai rubutun da ya ce, Wannan shi ne Sarkin Yahudawa.

³⁹ Daya daga cikin masu laifin da aka gicciye a wurin ya zazzage shi ya ce, “Shin, ba kai ne Kiristi ba? To, ka ceci kanka, ka kuma cece mu mana!”

⁴⁰ Amma ɗayan mai laifi ya kwaɓe shi ya ce, “Ba ka da tsoron Allah ne, wai saboda kana farkashin hukunci ɗaya tare da shi?”

⁴¹ Horonmu, daidai aka yi mana, sakamakon abin da muka yi ne. Amma wannan mutum, bai yi wani laifi ba.”

⁴² Sai ya ce, “Yesu, ka tuna da ni sa’ad da ka shiga mulkinka.”

⁴³ Yesu ya amsa, ya ce masa, “**Gaskiya nake faɗa maka, yau ɗin nan, za ka kasance tare da ni, a mulkina a sama.**”

*Mutuwar Yesu
(Mattiyyu 27.45-56; Markus 15.33-41; Yohanna 19.28-30)*

⁴⁴ Yanzu kuwa wajen sa’a ta shida ne, kuma duhu ya rufe ko’ina a kasar, har zuwa sa’a ta

tara, ⁴⁵ domin rana ta daina haskakawa. Labulen da yake cikin haikali kuma ya yage kashi biyu. ⁴⁶ Yesu ya yi kira da babbar murya ya ce, “**Ya Uba, na danka ruhuna a hannunka.**” Da ya fadfi haka, sai ya ja numfashi na karshe.

⁴⁷ Da jarumin ya ga abin da ya faru, sai ya yabi Allah ya ce, “Gaskiya, wannan mutum mai adalci ne.” ⁴⁸ Da dukan mutanen da suka taru, domin shaidar wafannan abubuwa, suka ga abin da ya faru, sai suka buga kirjinsu suka tafi. ⁴⁹ Amma dukan mutanen da suka san Yesu, tare da mata da suka bi shi daga Galili, suka tsaya daga nesa suna kallon abubuwan nan.

Binne Yesu

(Mattiyu 27.57-61; Markus 15.42-47; Yohanna 19.38-42)

⁵⁰ Akwai wani mutum mai suna Yusuf, dan Majalisa, wanda shi nagari ne, mai adalci, ⁵¹ shi da ma bai yarda da shawararsu, da kuma abin da suka yi ba. Shi daga Arimateya ne wani garin Yahudiya. Yana kuma jiran zuwa mulkin Allah. ⁵² Sai ya je wurin Bilatus ya roka a ba shi jikin Yesu. ⁵³ Sai ya saukar da jikin, ya nannafe shi a cikin zanen lilin, ya sa shi a wani kabari da aka fafe a cikin dutse, wadda ba a taɓa sa kowa ba. ⁵⁴ An yi haka ne a Ranar Shirye-shirye, ranar Asabbaci kuma yana dab da farawa.

⁵⁵ Matan da suka zo tare da Yesu, daga Galili suka bi Yusuf suka ga kabarin, da kuma yadda aka ajiye jikin. ⁵⁶ Sa'an nan, suka koma gida, suka shirya kayan kanshi da turare. Amma suka huta a ranar Asabbaci don kiyaye doka.

24

Tashin Yesu daga matattu
(*Mattiyu 28.1-10; Markus 16.1-8; Yohanna 20.1-10*)

¹ Da sassafe a ranar farko ta mako, matan suka je kabarin, da kayan kanshin da suka shirya. ² Suka iske an riga an gungurar da dutsen daga bakin kabarin. ³ Amma da suka shiga ciki, ba su iske jikin Ubangiji Yesu ba. ⁴ Yayinda suna cikin tunani a kan wannan, nan take, ga waɗansu mutum biyu tsaye kusa da su, sanye da kaya masu kyalli, kamar walkiya. ⁵ A cikin tsoro, matan suka fāɗi da fuskokinsu a kasa, amma mutanen suka ce musu, “Me ya sa kuke neman mai rai a cikin matattu? ⁶ Ba ya nan, ya tashi! Ku tuna yadda ya gaya muku tun yana tare da ku a Galili cewa, ⁷ **‘Dole a ba da Dan Mutum ga hannun masu zunubi, a kuma gicciye shi, a rana ta uku kuma a tashe shi.’**” ⁸ Sai suka tuna da maganarsa.

⁹ Da suka dawo daga kabarin, sai suka faɗa wa Sha Dayan nan da sauransu, dukan waɗannan abubuwa. ¹⁰ Matan da suka gaya wa manzannin waɗannan abubuwa su ne, Maryamu Magdalin, da Yowanna, da Maryamu uwar Yakub, da waɗansu da suke tare da su. ¹¹ Amma ba su gaskata matan ba, domin sun ɗauki kalmominsu wani zancen banza ne. ¹² Duk da haka, Bitrus ya tashi a guje zuwa kabarin. Da ya sunkuya, sai ya ga kyallayen lilin kaɗai a kwance. Sai ya koma yana tunani a ransa, a kan abin da ya faru.

A hanyar Emmawus
(Markus 16.12,13)

¹³ A wannan rana kuma, biyu daga cikinsu suna tafiya zuwa wani kauye, da ake kira Emmawus, da suke kusan mil bakwai daga Urushalima. ¹⁴ Suna magana da juna a kan dukan abubuwan da suka faru. ¹⁵ Da suna magana, kuma suna tattauna wadannan abubuwa da junansu, sai Yesu da kansa ya zo yana tafiya tare da su. ¹⁶ Amma ba a ba su ikon gane shi ba.

¹⁷ Sai ya tambaye, su ya ce, **“Mene ne kuke tattaunawa da juna a cikin tafiyarku?”**

Suka tsaya shiru, da damuwa a fuskarsu. ¹⁸ Daya daga cikinsu, mai suna Kiliyobas, ya tambaye shi ya ce, “Ashe, kai bako ne a Urushalima, da ba ka san abubuwan da suka faru a can, a cikin kwanakin nan ba?”

¹⁹ Sai ya yi tambaya, **“Wadanne abubuwa?”**

Suka amsa suka ce, “Game da Yesu Banazare. Shi annabi ne, mai iko ne kuma cikin ayyukansa da maganarsa, a gaban Allah da kuma dukan mutane. ²⁰ Manyan firistoci da masu mulkinmu sun ba da shi a yi masa hukuncin mutuwa, suka kuwa gicciye shi. ²¹ Amma da, muna sa zuciya cewa, shi ne wanda zai fanshi Isra’ila. Bugu da farki kuma yau kwana uku ke nan tun da wannan abin ya faru. ²² Har wa yau, wadansu daga cikin matanmu sun ba mu mamaki. Sun je kabarin da sassafen nan, ²³ amma ba su sami jikinsa ba. Sun dawo sun fada mana cewa, sun ga wahayi na mala’iku, da suka ce yana da rai. ²⁴ Sa’an nan, wadansu abokanmu suka je kabarin, suka

kuma tarar da kome kamar yadda matan suka fada, amma shi, ba su gan shi ba.”

²⁵ Sai ya ce musu, “**Ashe, ku marasa azanci ne, masu nauyin zuciyar gaskata, da dukan abin da annabawa suka fada!** ²⁶ **Ai, dole Kiristi yā sha waƙannan wahalolin, kafin yā shiga ƙaukarkasa.** ²⁷ Sai ya fara bayyana musu daga Musa da dukan Annabawa, abin da dukan Nassi ya fada a kansa.”

²⁸ Da suka yi kusa da ƙauyen da za su, sai Yesu ya yi kamar zai ci gaba. ²⁹ Amma suka matsa masa suka ce, “Sauka wurinmu, don dare ya kusa, rana ta kusa fāɗuwa.” Sai ya sauka wurinsu.

³⁰ Da ya zauna a tebur tare da su, sai ya ƙauki burodi, ya yi godiya, ya kakkarya ya fara ba su. ³¹ Sa’an nan idanunsu suka buɗe, suka gane shi. Sai ya face musu. ³² Suka tambayi juna, “Ashe, shi ya sa zukanmu suka kuna a cikinmu, sa’ad da yake magana da mu a hanya, yana bayyana mana Nassi.”

³³ Suka tashi nan da nan suka koma Urushalima. A can suka sami Sha Dayan nan da waƙanda suke tare da su a wuri ɗaya, ³⁴ suna cewa, “Gaskiya ne! Ubangiji ya tashi, ya kuma bayyana ga Siman” ³⁵ Sai su biyun nan suka ba da labarin abin da ya faru a hanya, da kuma yadda suka gane Yesu yayinda ya kakkarya burocin.

*Yesu ya bayyana ga almajirai
(Mattiyyu 28.16-20; Markus 16.14-18; Yohanna
20.19-23; Ayyukan Manzanni 1.6-8)*

³⁶ Suna cikin wannan zance, sai ga Yesu da kansa tsaye a tsakiyarsu. Sai ya ce musu, **“Salama a gare ku!”**

³⁷ Suka firgita, suka tsorota, suna tsammani fatalwa ce suka gani. ³⁸ Sai ya ce musu, **“Don me kuke damuwa, kuke kuma shakka a zuciyarku? ³⁹ Ku duba hannuwana da kafafuna. Ai, ni ne da kaina! Ku taɓa ni ku ji, ai, fatalwa ba ta da nama da kashi, yadda kuke gani nake da su.”**

⁴⁰ Da ya faɗi haka, sai ya nuna musu hannuwansa da kafafunsa. ⁴¹ Kuma har yanzu, suna cikin rashin gaskatawa, saboda murna da mamaki, sai ya tambaye su, **“Kuna da abinci a nan?”** ⁴² Suka ba shi ɗan gasashen kifi, ⁴³ ya karɓa ya ci a gabansu.

⁴⁴ Ya ce musu, **“Wannan shi ne abin da na gaya muku tun ina tare da ku cewa, dole a cika kome da aka rubuta game da ni, a cikin Dokar Musa, da Annabawa, da kuma Zabura.”**

⁴⁵ Sai ya wayar da tunaninsu don su fahimci Nassi. ⁴⁶ Ya ce musu, **“Wannan shi ne abin da aka rubuta, cewa dole Kiristi yã sha wahala, a rana ta uku kuma yã tashi daga matattu. ⁴⁷ Kuma a cikin sunansa za a yi wa'azin tuba da gafarar zunubai, ga dukan kasashe. Za a kuwa fara daga Urushalima. ⁴⁸ Ku ne shaidun waɗannan abubuwa. ⁴⁹ Zan aika muku da abin da Ubana ya yi alkawari. Amma ku dakata a birnin tukuna, sai an rufe ku da iko daga sama.”**

*Tashi zuwa sama
(Markus 16.19,20; Ayyukan Manzanni 1.9-11)*

⁵⁰ Bayan ya kai su waje kusa da Betani, sai ya daga hannuwansa ya sa musu albarka. ⁵¹ Yana cikin sa musu albarka, sai ya rabu da su. Aka d'auke shi zuwa cikin sama. ⁵² Sai suka yi masa sujada, suka koma Urushalima cike da murna sosai. ⁵³ Sai suka ci gaba da zama a cikin haikalin, suna yabon Allah.

**Biblica® Budadden Littafi Mai Tsarki,
Sabon Rai Don Kowa™
Hausa: Biblica® Budadden Littafi Mai Tsarki, Sabon
Rai Don Kowa™ (Bible) of Nigeria**

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Hausa

Contributor: Biblica, Inc.

**Biblica® Open Yoruba Contemporary Bible™
Copyright © 2009, 2017 by Biblica, Inc.**

Used with permission. All rights reserved worldwide.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this

translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 16 Nov 2021

18113be6-b3a0-530a-b78f-a25225282250